

ІНФОГРАФІЧНИЙ ДОВІДНИК

ФАРМАЦЕВТИКА УКРАЇНИ

ВСТУП

Для чого ми створили цей довідник

Здоров'я громадян є одним з ключових показників успішності держави. Якісні ліки – один з основних факторів тривалого та здорового життя. Невпинний розвиток технологій в цій сфері дозволяє кардинально реформувати сам процес лікування та покращити загальний рівень життя громадян.

Ми створили цей довідник для того, щоб пояснити, як функціонує фармацевтична галузь України — інноваційна, динамічна, немонополізована індустрія, що створює продукти з високою доданою вартістю. Яка за останні три роки досягла значних успіхів: компанії отримали європейську сертифікацію виробництва, інтенсивність інвестицій залишається на передових місцях в економіці, а їх обсяг зростає. Структура ринку також зазнає змін, підвищується частка рецептурних та високовартісних ліків, водночас зростає загальний обсяг ринку.

Фармацевтична галузь України підвищує доступність передових ліків для громадян і виступає драйвером технологічного розвитку економіки.

Що ми показуємо

ФАРМВИРОБНИЦТВО В УКРАЇНІ

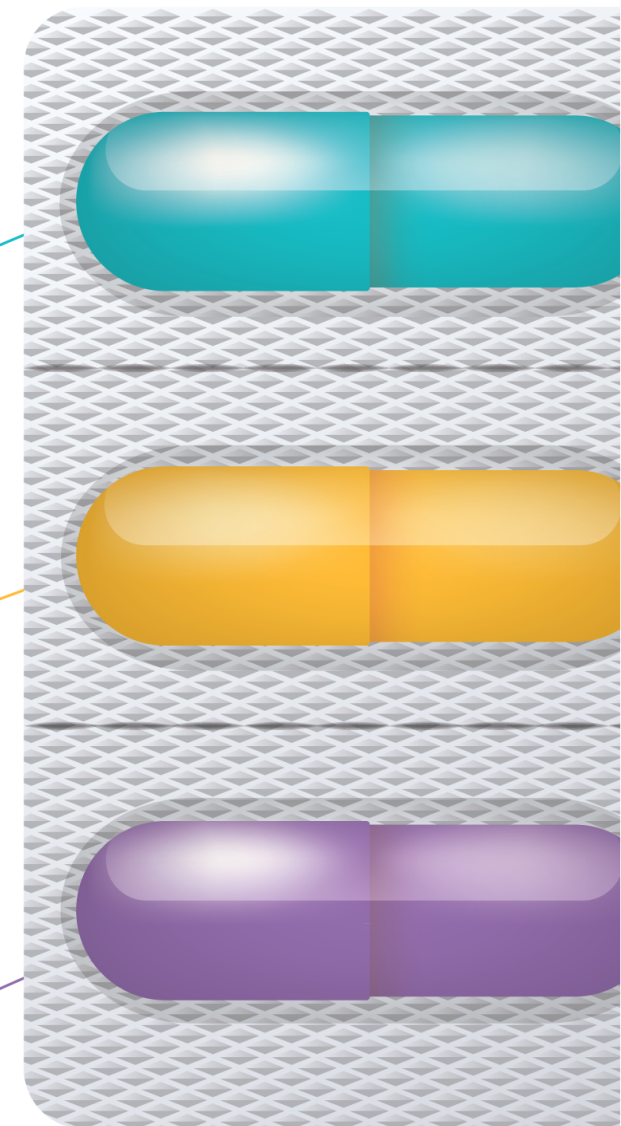
- роль в економіці
- інвестиції
- виробники
- клінічні випробування
- реєстрація ліків

ФАРМРИНОК УКРАЇНИ

- споживання ліків
- динаміка ринку
- структура ринку
- компанії-лідери
- лончі
- аптечна мережа

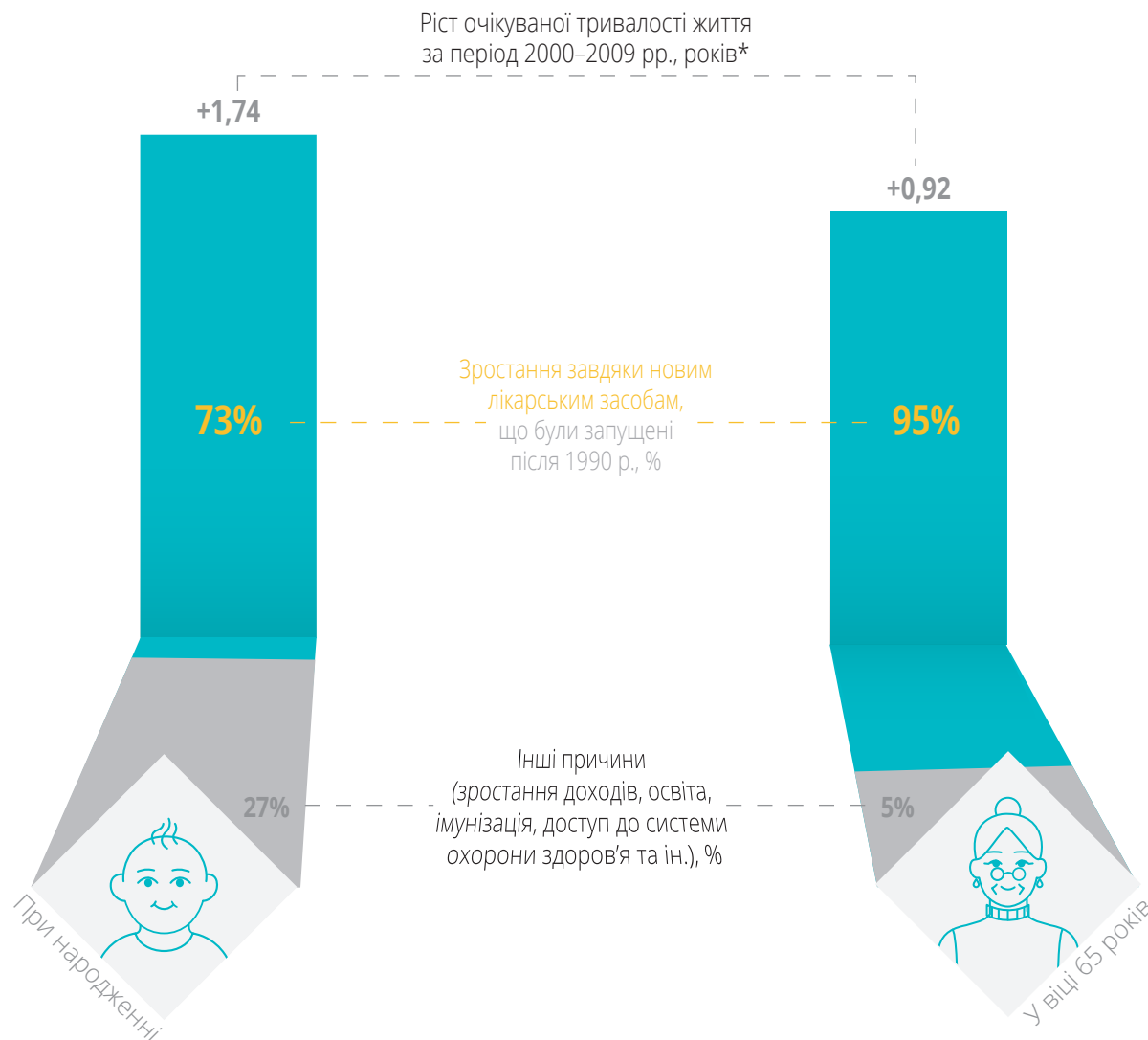
ФАРМРИНОК СВІТУ ТА ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

- динаміка світового ринку
- сектор біофарми
- регулювання ринків
- системи охорони здоров'я
- зовнішня торгівля

ФАРМА — ОСНОВА ДОВГОЛІТТЯ

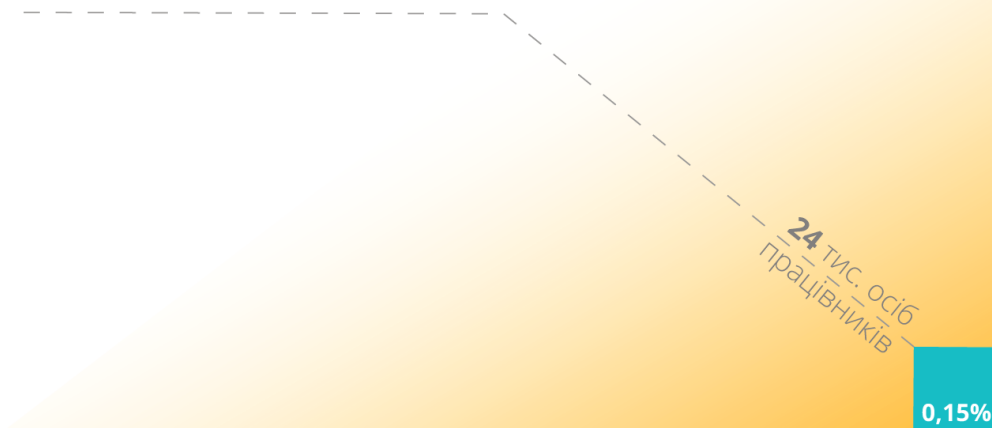
Нові лікарські засоби — базис для зростання тривалості життя

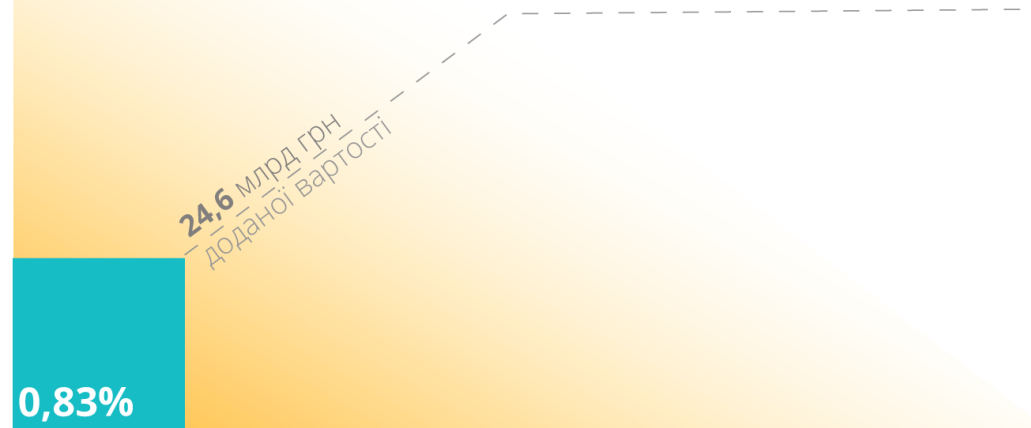
ФАРМВИРОБНИЦТВО В ЕКОНОМІЦІ

ФАРМВИРОБНИЦТВО В УКРАЇНІ

У зайнятості,
2018 р., % від зайнятих

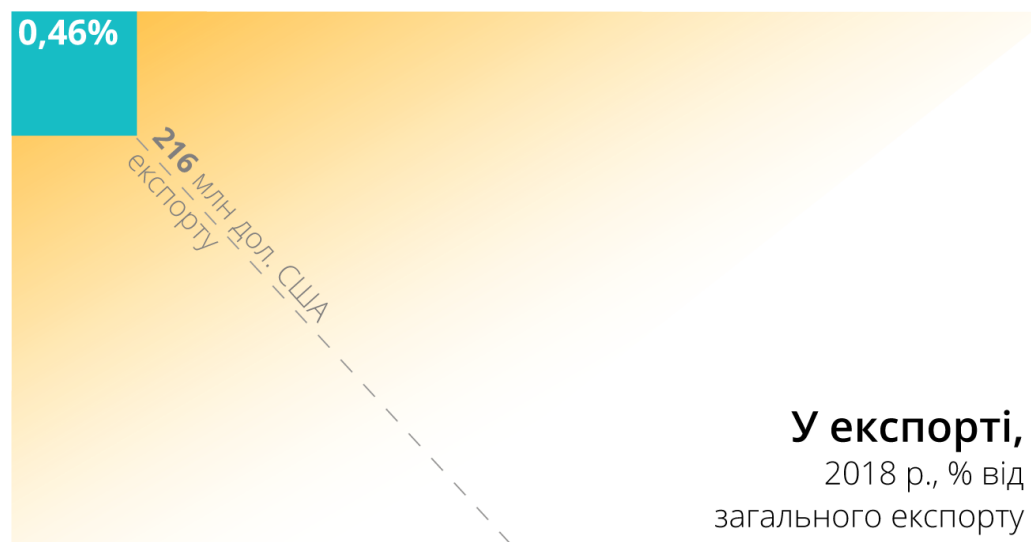
У ВВП,
2017 р., % від ВВП

У імпорті,
2018 р., % від
загального імпорту

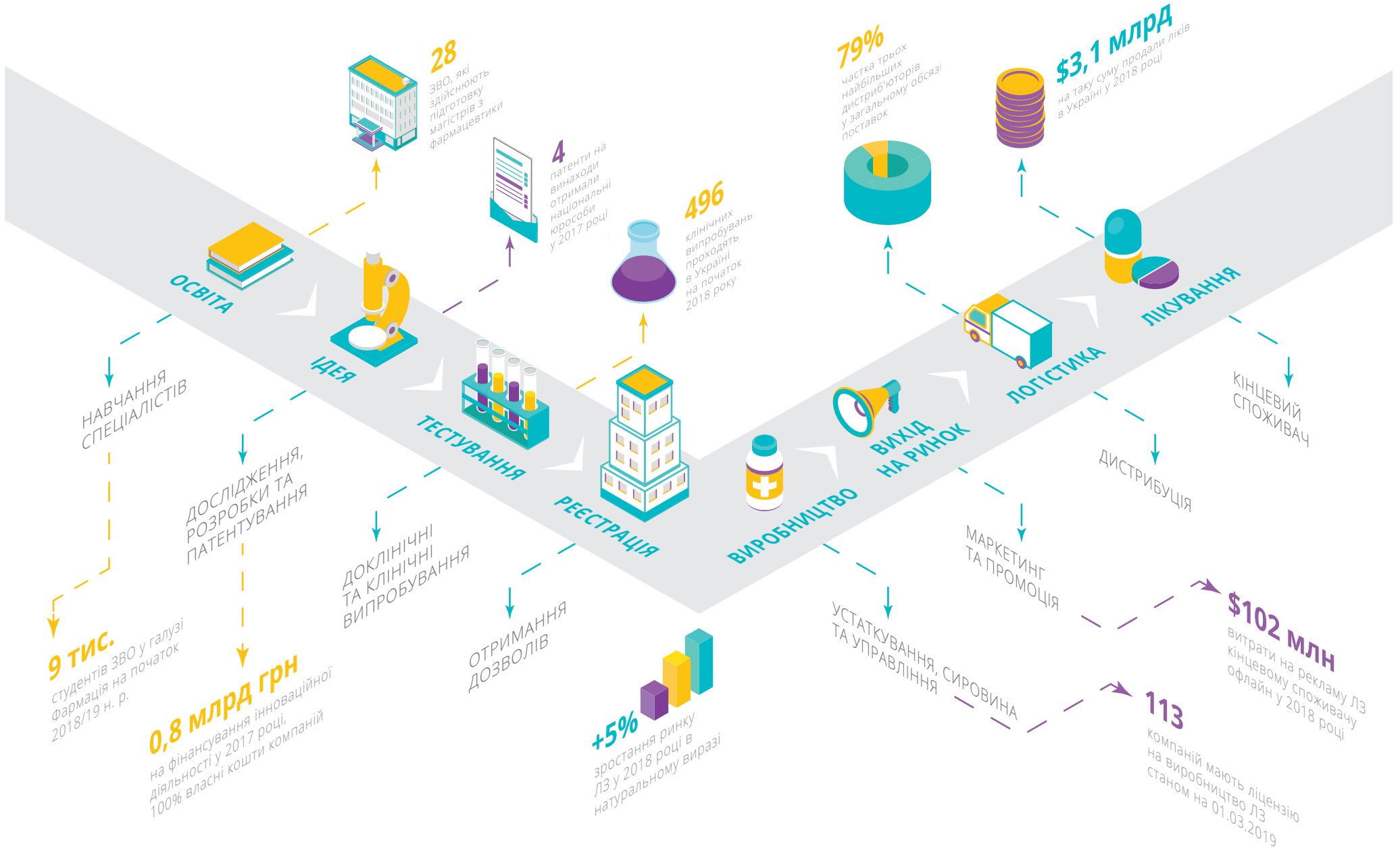

У експорті,
2018 р., % від
загального експорту

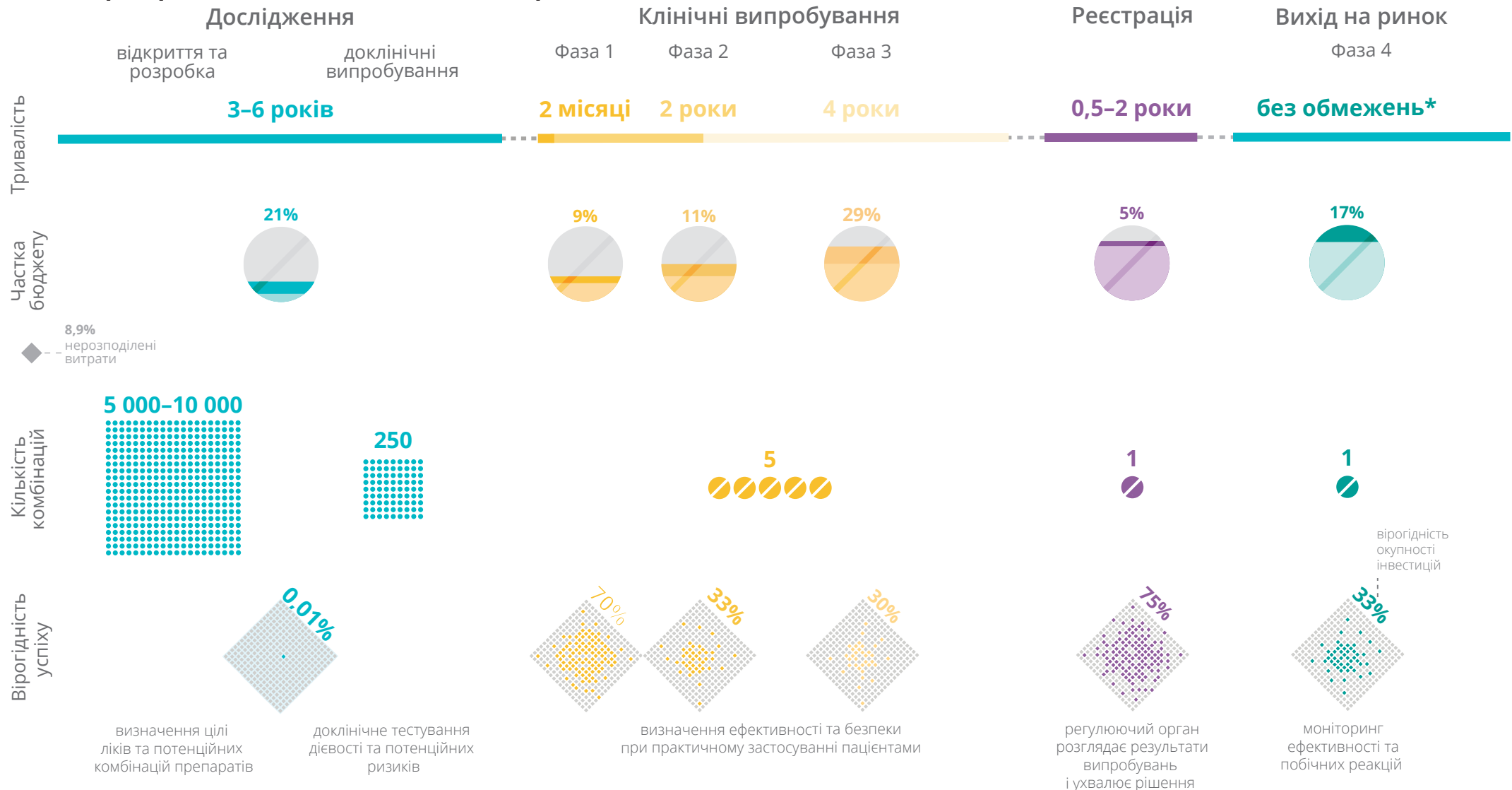
ЛЗ: ВІД ОСВІТИ ДО ЛІКУВАННЯ

Джерела: Держстат, Держлікслужба, Щотижневик АПТЕКА ²¹

ЯК СТВОРЮЮТЬСЯ НОВІ ЛІКИ

Етапи розробки інноваційних лікарських засобів

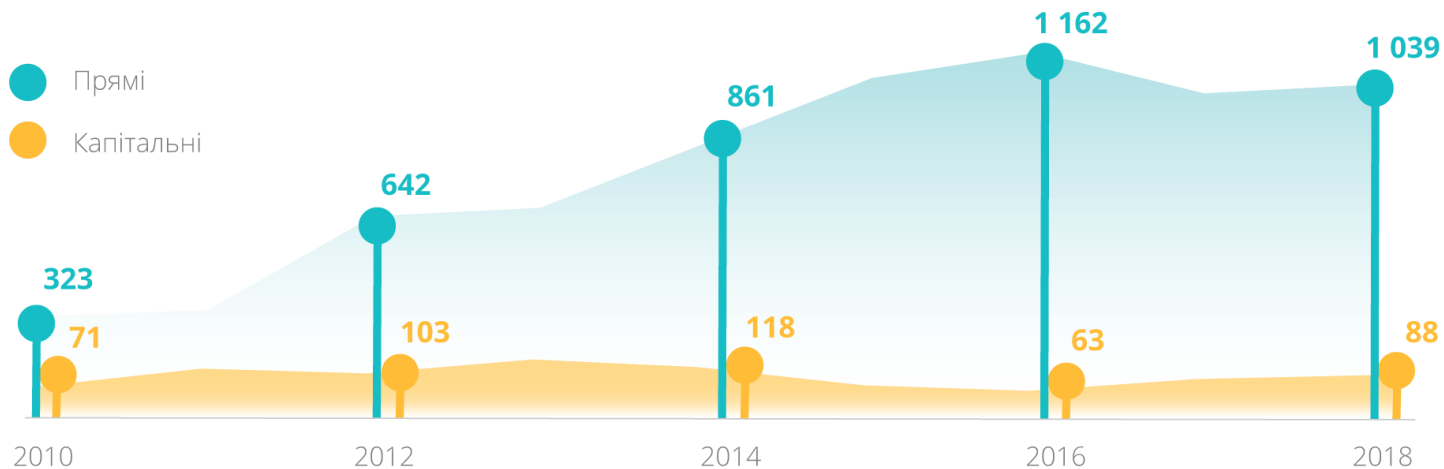

ІНВЕСТИЦІЇ В ФАРМВИРОБНИЦТВО

Середня інтенсивність інвестицій за галузями,
2015–2017 рр., копійок капітальних інвестицій на 1 грн створеної доданої вартості

Прямі та капітальні інвестиції, 2010–2018 рр., млн дол. США*

Обсяг інвестицій у фармвиробництво не відновився до докризового рівня

Але рівень інтенсивності інвестицій вище середнього по галузям економіки України

Джерело: Держстат

*капітальні інвестиції зазначені у річному вимірі, прямі — станом на 1 січня року

ФАРМВИРОБНИКИ

Українські компанії, що отримали GMP,
для виробничої ділянки, від регуляторного органу
країни – члена ЄС, 2016–2018 рр.

2016

- ◆ Борщагівський ХФЗ
- ◆ Фармак
- ◆ Юрія-Фарм

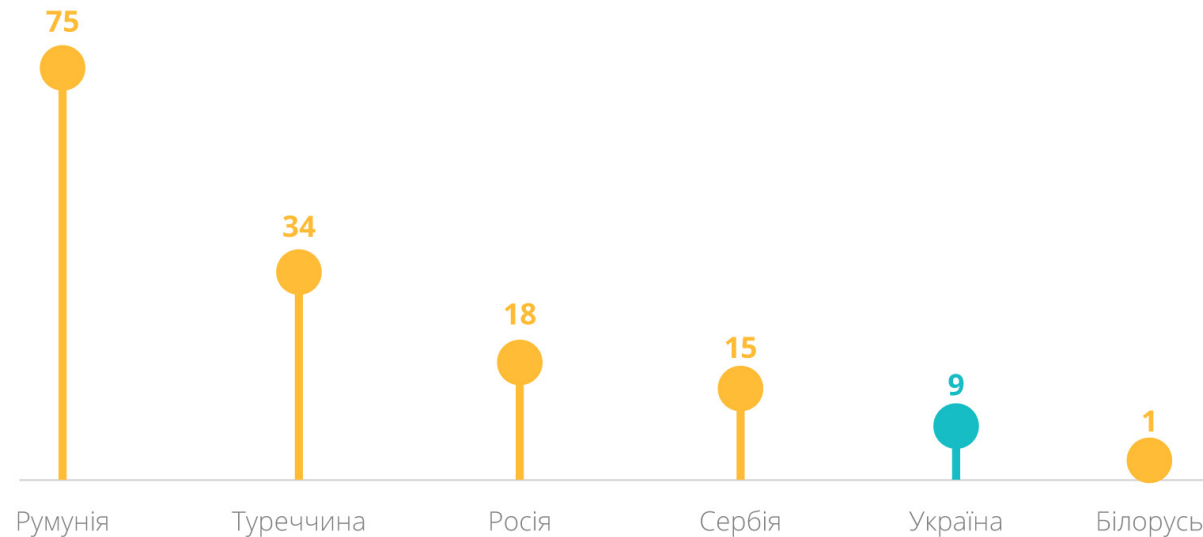
2017

- ◆ Дарниця
- ◆ Технолог
- ◆ Фармак

2018

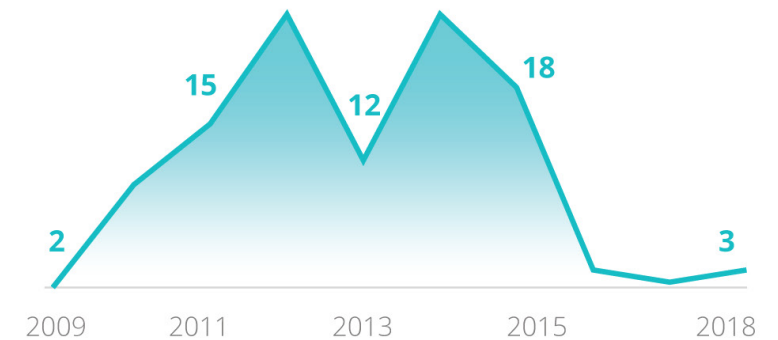
- ◆ Борщагівський ХФЗ
- ◆ Синбіас Фарма
- ◆ Укрветпромпостач

Видані сертифікати GMP за країнами,
для виробничої ділянки, від регуляторного органу
країни – члена ЄС, 2016–2018 рр., шт.

Видані ліцензії з виробництва ЛЗ,
2009–2018 рр., шт. з вирахуванням анульованих
та ліцензій із завершеним терміном дії

113
діючих ліцензій
з виробництва ЛЗ

GMP – настанови, що встановлюють стандарти контролю якості для виробництва ЛЗ. GMP від регуляторного органу країни – члена ЄС — обов'язкова умова для виходу на європейських ринок

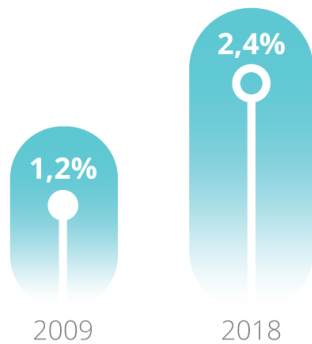
РОЗВИТОК ФАРМВИРОБНИЦТВА

Шлях до інноваційної фарми в Україні

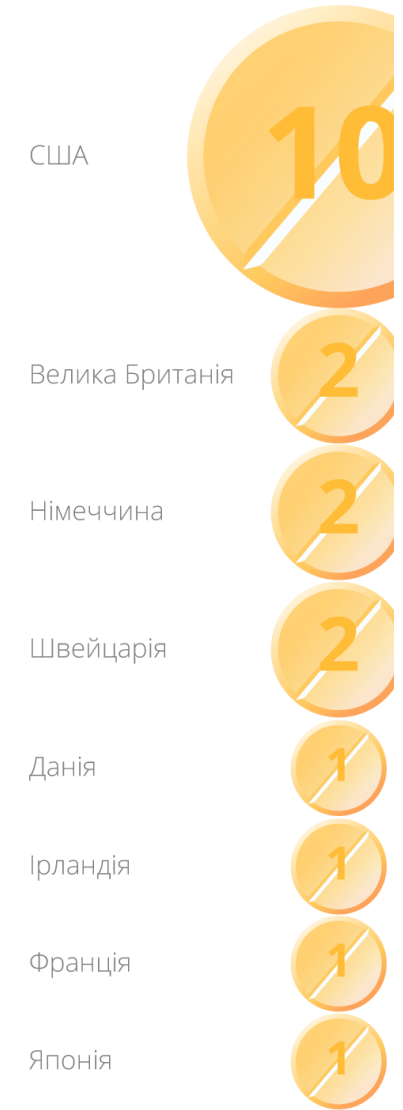
ТОП-20 фармкомпаній світу за походженням, ШТ.*

Індія: частка у світовому експорті фармпродукції, 2009 та 2018 рр., %

Швейцарія — лідер продуктивності праці в медико-біологічній галузі, 2016 р., тис. франків доходу за номінальним курсом на одне робоче місце

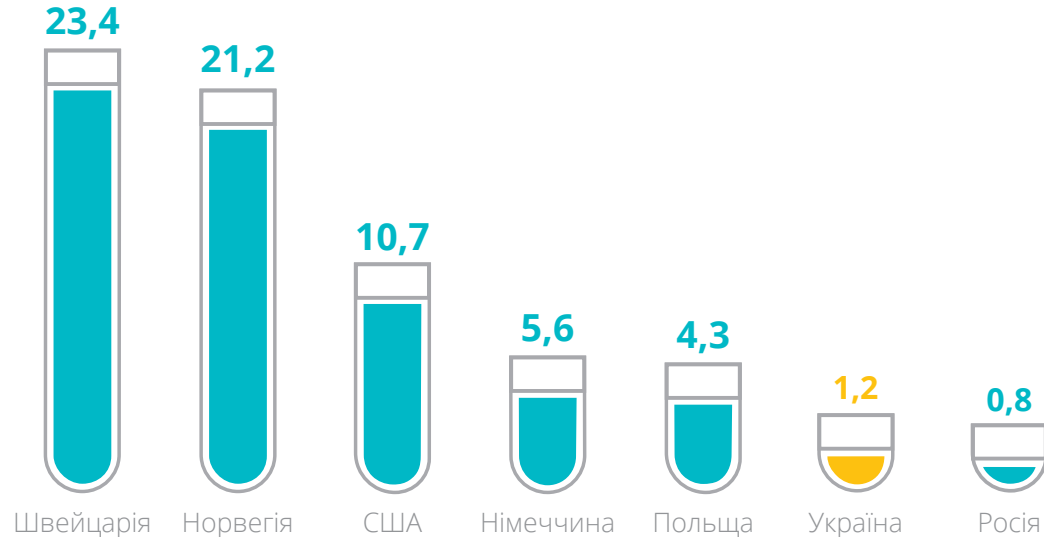
Джерело: аналіз на основі відкритих джерел, ITC, Interpharma

*за обсягом продажу рецептурних ЛЗ

КЛІНІЧНІ ВИПРОБУВАННЯ

Кількість клінічних випробувань, станом на 26.02.2019, шт. на 100 тис. населення

Можливості, що надають КВ

- безкоштовно лікуватися і отримувати найсучасніші, але ще не зареєстровані препарати
  - краще зрозуміти природу захворювання та знайти безпечні методи його лікування
  - впровадження передових міжнародних практик та стандартів
- Пацієнту** зробити свій внесок у науковий пошук
- Суспільству** підтвердити ефективність і безпеку нового препарату
- МОЗ** інвестиції в технічне переоснащення, зменшення витрат бюджету на охорону здоров'я

Фази клінічних випробувань

20–80 здорових осіб

Тільки на цій фазі в Україні учасникам сплачують за участь

вивчення біодоступності, визначення безпечного дозування

100–300 пацієнтів

визначення ефективного дозування, оцінка безпеки лікування

Кілька тисяч пацієнтів з певним захворюванням

65% клінічних випробувань, що нині тривають в Україні

підтвердження ефективності та безпеки препарату

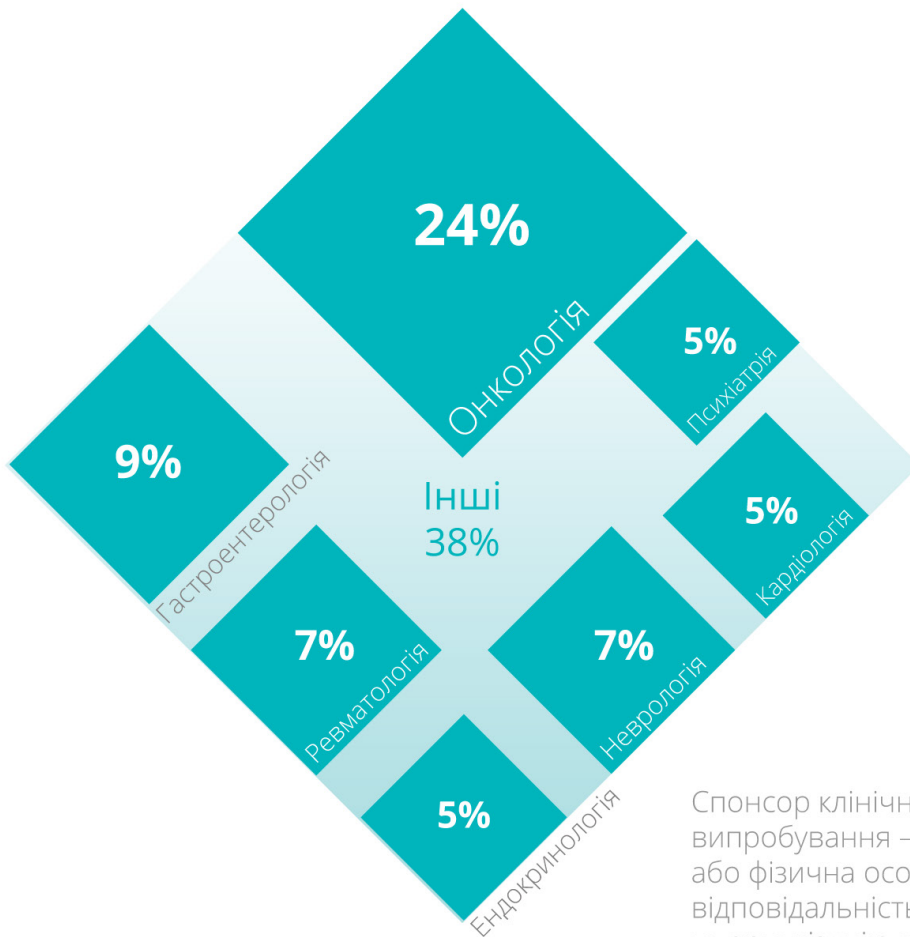
Післяреєстраційні спостереження

отримання додаткової інформації про безпеку, ефективність і оптимальне застосування ЛЗ

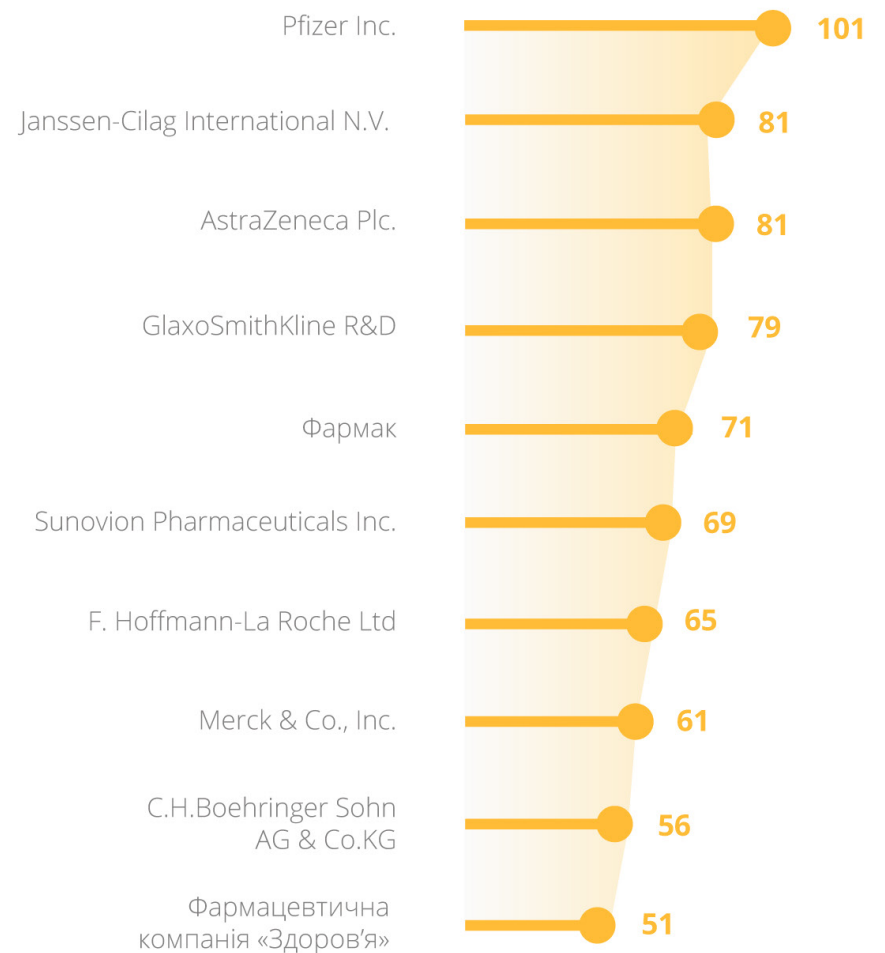
КЛІНІЧНІ ВИПРОБУВАННЯ В УКРАЇНІ

Структура клінічних випробувань в Україні за профілем, що проводяться станом на 26.02.2019, %

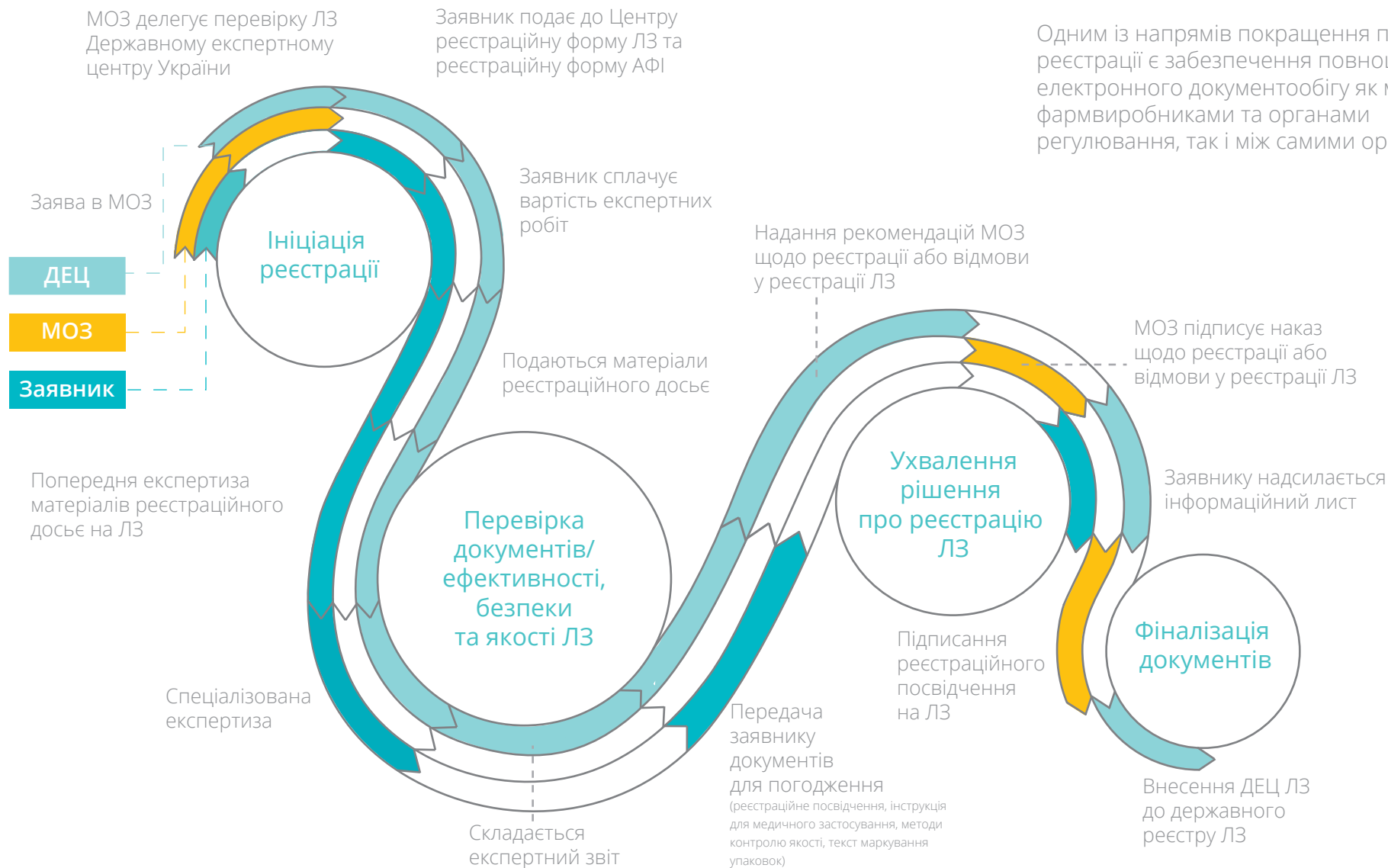
Спонсор клінічного випробування — юридична або фізична особа, яка несе відповідальність за ініціацію та організацію клінічного випробування ЛЗ та/або його фінансування

Основні спонсори клінічних випробувань в Україні станом на 26.02.2019, кількість затверджених, розпочатих, знятих та завершених клінічних випробувань*

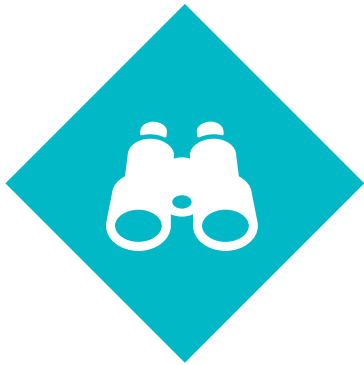

РЕЄСТРАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Процедура реєстрації ЛЗ в Україні

ДИСТРИБУЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Навіщо фармкомпаніям приділяти увагу системі дистрибуції?

Щоб не вчинити порушення конкурентного законодавства, яке може призвести до необхідності змінити бізнес-модель у відносинах з контрагентами та до суттєвих стягнень (один із штрафів, накладених АМКУ, становив майже 70 млн грн)

Хто несе відповідальність?

виробник або імпортер
дистриб'ютор

Превентивні заходи з метою недопущення порушень:

фармкомпанії мають можливість погодити свої системи дистрибуції в АМКУ шляхом отримання висновків у формі рекомендаційних роз'яснень

Механізми ціноутворення на ЛЗ, що можуть становити порушення

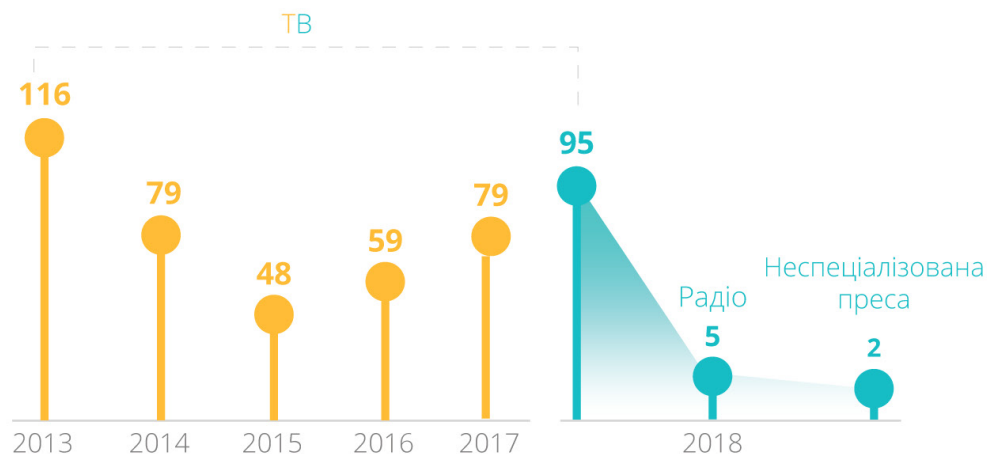

З підвищеним ступенем ризику

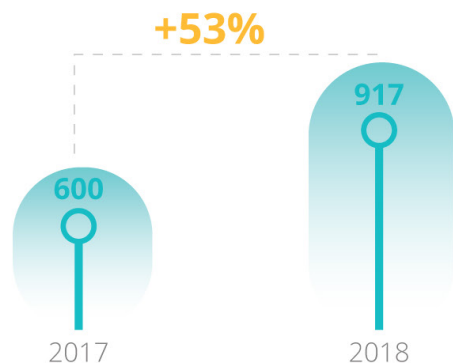
- Ретроспективні знижки
- Індивідуальні для окремих покупців
- Цільовий рівень для надання знижки, виражений у вартісних показниках
- Значний обсяг закупівлі та великий проміжок часу для надання знижки
- Змішування декількох типів знижок або застосування знижок під час закупівлі одних препаратів, що надаються за умови закупівлі інших

РЕКЛАМА У ФАРМАЦЕВТИЦІ

Реклама кінцевим споживачам за офлайн-каналами просування, млн дол. США, без податків*

Розвиток онлайн-реклами, графіка і відео, млн показів**

У сегменті фармації активно розвивається мультимедіальна промоція ЛЗ. Фармкомпанії продовжують активно інвестувати в ТВ-рекламу. Основним трендом є розвиток та збільшення питомої ваги діджитал-каналів промоції

Промоція поміж фахівців, рейтинг видів на основі кількості згадок фахівців охорони здоров'я

РЕКЛАМА: АНТИМОНОПОЛЬНИЙ АСПЕКТ

Навіщо фармацевтичним компаніям приділяти увагу рекламі ЛЗ?

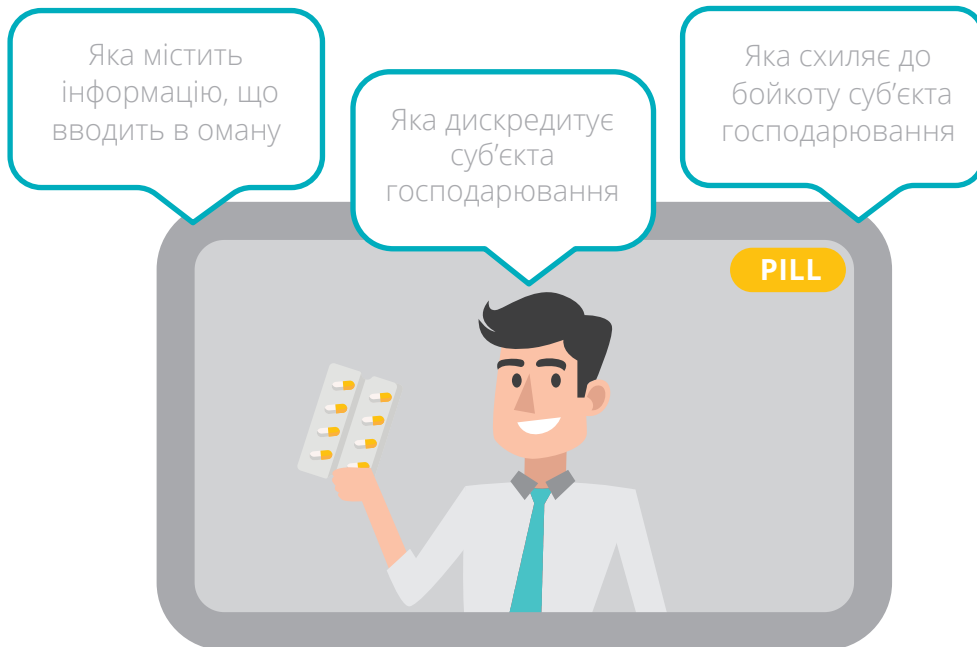
Власних ЛЗ

Щоб не вчинити порушення конкурентного законодавства, що може призвести як до суттєвих штрафів, так і до інших витрат

ЛЗ конкурентів

Щоб не дозволити конкурентам отримувати неправомірні переваги за рахунок недобросовісної конкуренції

Яка реклама ЛЗ заборонена?

Механізми захисту прав від недобросовісних конкурентів

Виявлення порушення

Подання заяви щодо порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції:

- компанія/споживач/інші особи, права яких порушуються
- ініціація розслідування за власною ініціативою АМКУ

Розгляд заяви АМКУ:

Строк – не більше 1 року

Можуть вимагатися експертні знання та/або опитування споживачів для підтвердження/спростування певних аргументів

АМКУ не доведено вчинення порушення — закриття розгляду справи

Визнання вчинення порушення:

- зобов'язання припинити порушення
- накладання штрафу

ВИРОБНИЦТВО І РИНОК

Додана вартість

0,8% ВВП

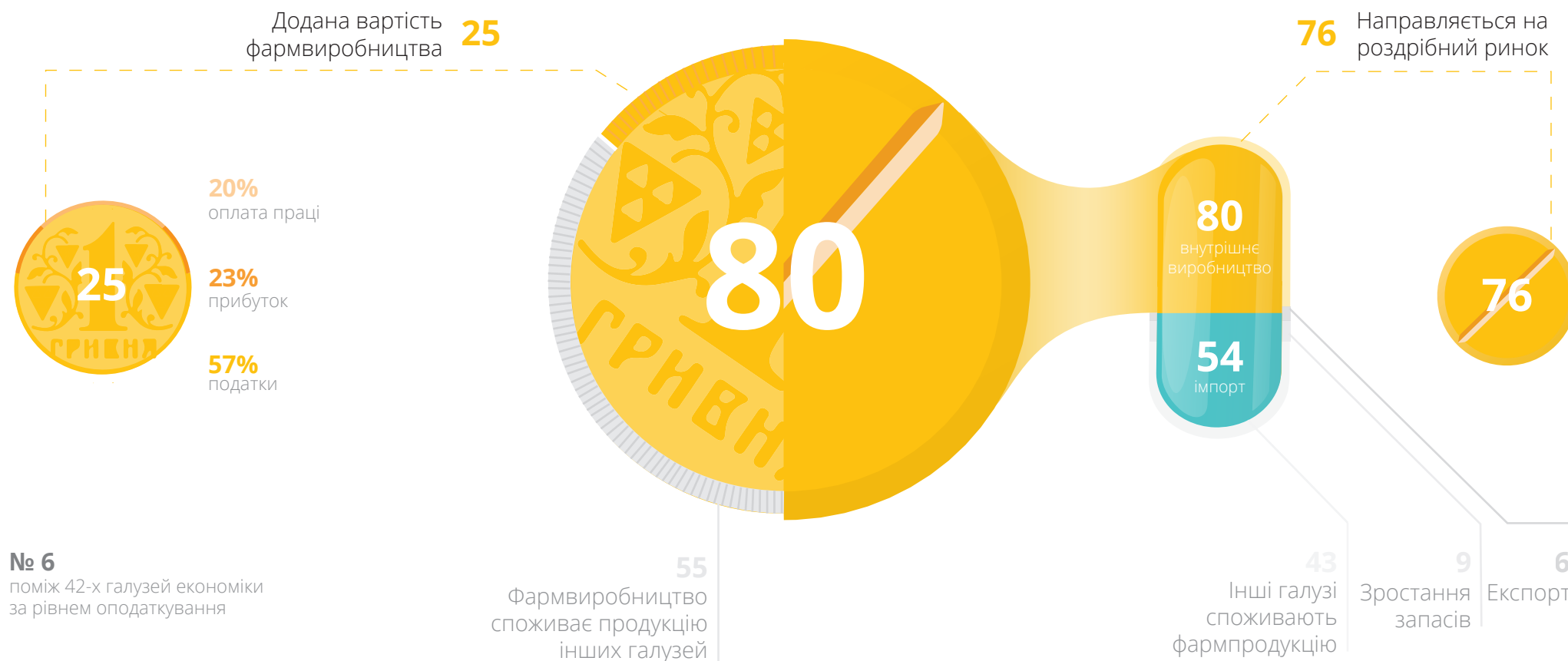
створює галузь
фармвиробництва

Випуск фармпродукції, 2017 р., млрд грн у цінах споживачів

Ринок

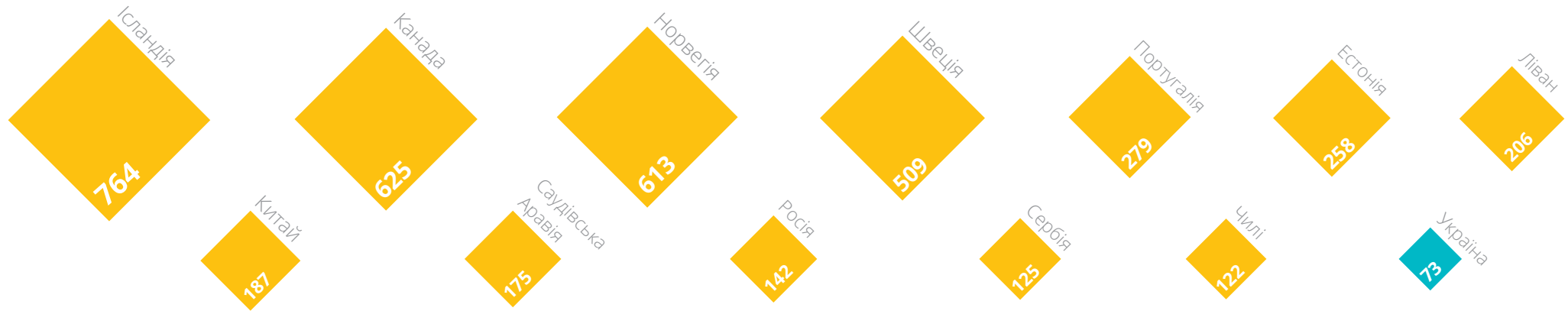
9%

частка фармацевтичних
товарів у роздрібному
товарообігу

СПОЖИВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

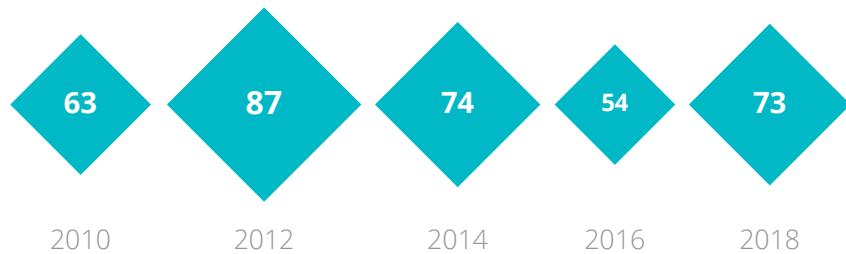
Споживання ЛЗ в розрахунку на особу,
2017 р., дол. США

99%

витрат на ЛЗ в Україні (в аптечному сегменті) фінансує безпосередньо населення. В країнах Європи суттєва частка витрат покривається за рахунок медичного страхування та державних програм*

Обсяги споживання ЛЗ в Україні,
2010–2018 рр., дол. США на особу

Структура споживання ЛЗ,
% (грошовий вираз)**

Джерела: Щотижневик АПТЕКА ^{1-12, 14-15, 18, 21}, Export.gov, OECD, DBS

*витрати на фармацевтичні продукти та препарати

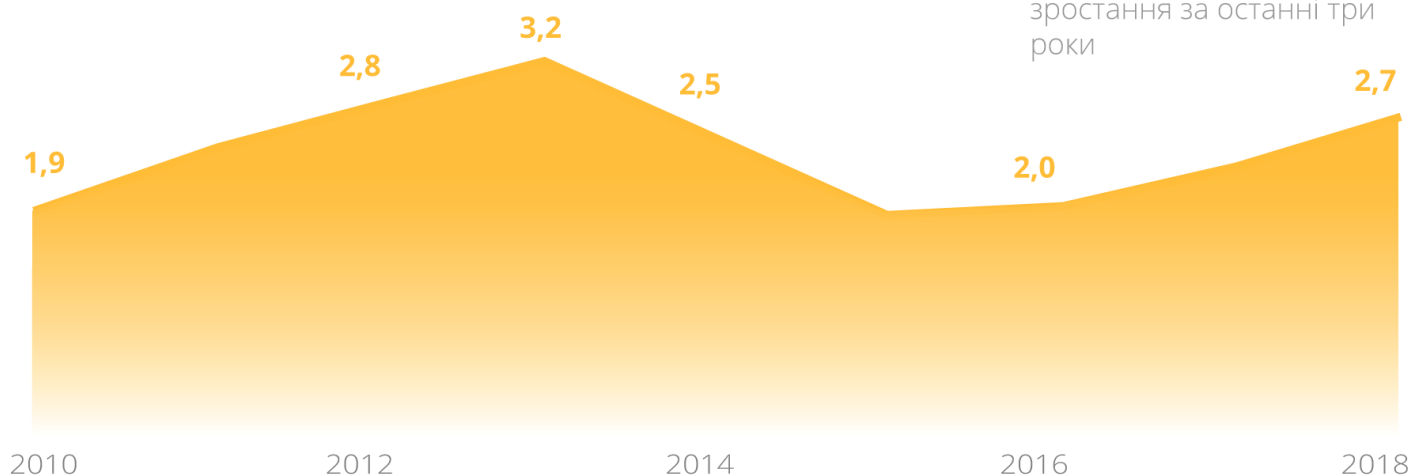
**відображена структура тільки за аптечними продажами, Польща та Німеччина – витрати в євро за ПКС

ДИНАМІКА АПТЕЧНОГО РИНКУ

Обсяг аптечного ринку ЛЗ,
2010–2018 рр., млрд дол. США

+11%

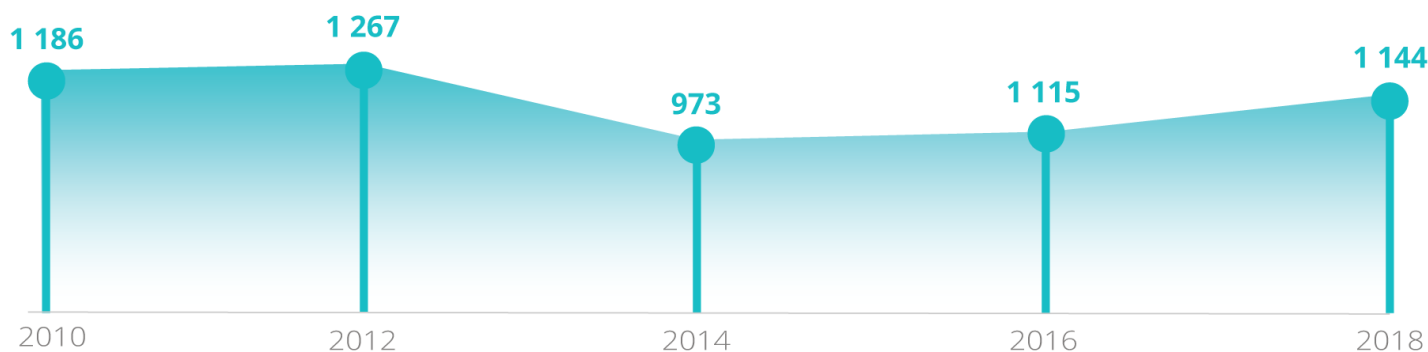
середньорічний темп зростання за останні три роки

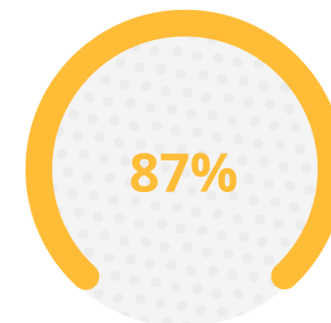
Аптечний сектор становить основу ринку лікарських засобів в Україні

Четвертий рік поспіль спостерігається ріст аптечного сегменту як у фізичному, так і грошовому виразах

Обсяг аптечних продажів ЛЗ,
2010–2018 рр., млн упаковок

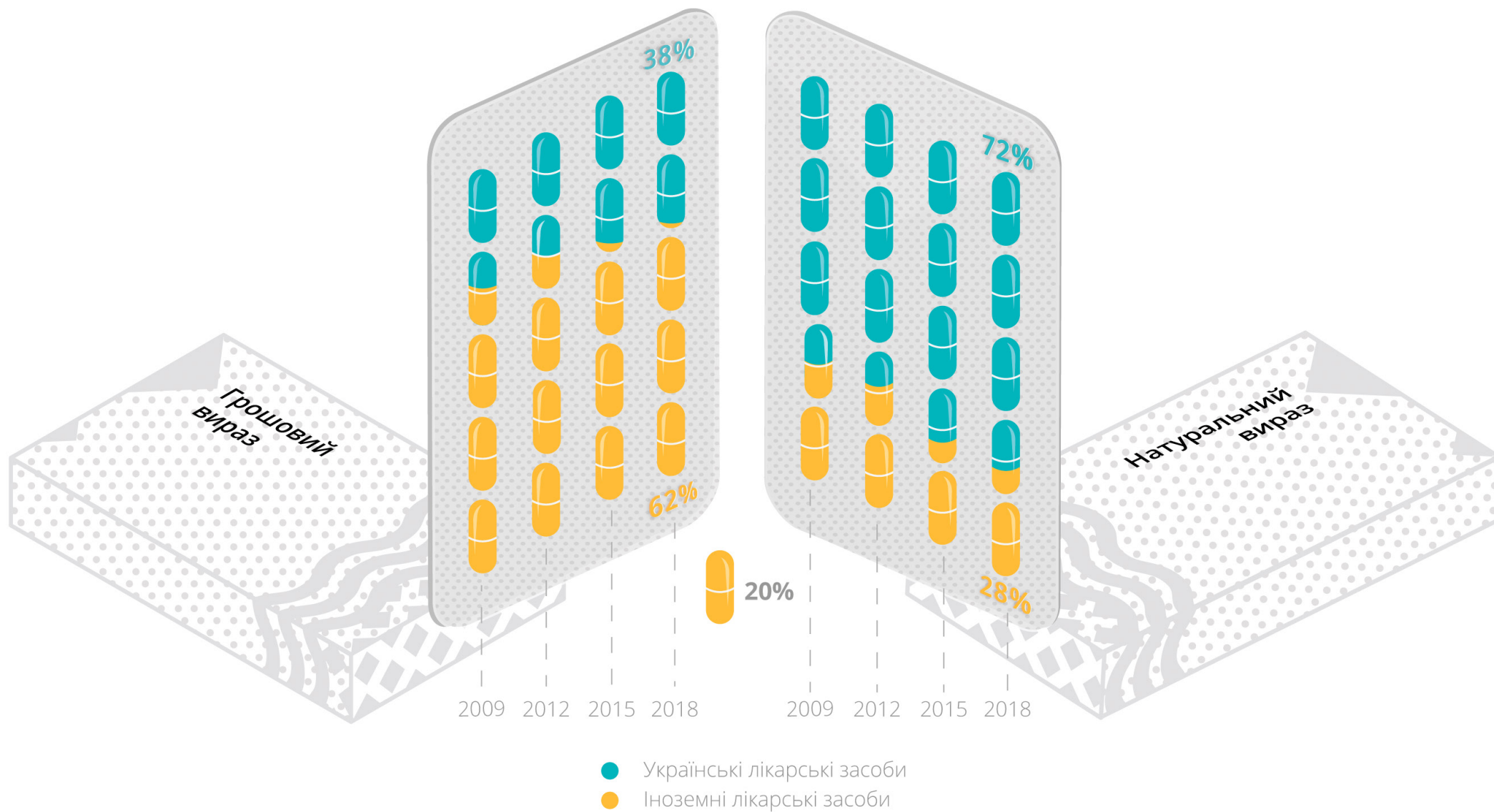

Частка аптечного сегменту на ринку ЛЗ,
2018 р., % (грошовий вираз)

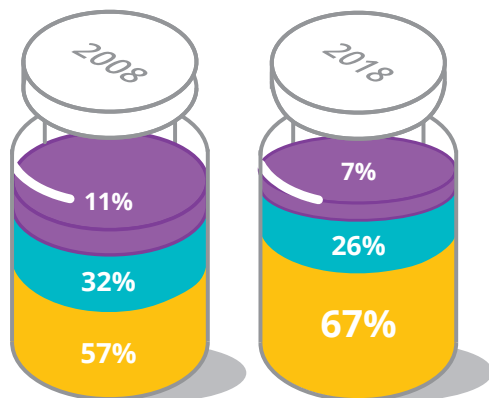
СТРУКТУРА АПТЕЧНОГО РИНКУ

Структура аптечних продажів у розподілі за місцем виробництва, %

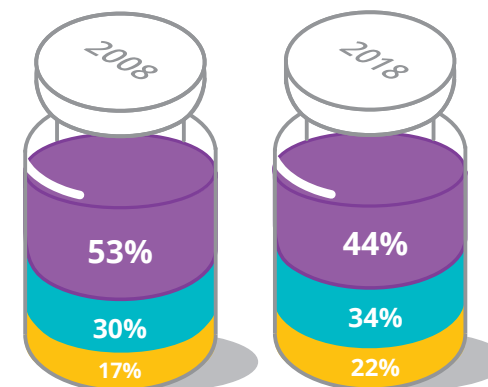

СЕГМЕНТАЦІЯ АПТЕЧНИХ ПРОДАЖІВ

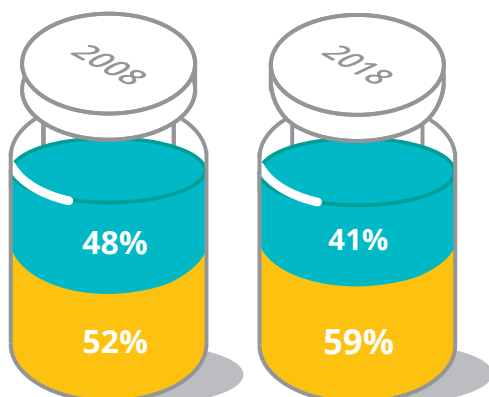

Низьковартісні
Середньовартісні
Високовартісні

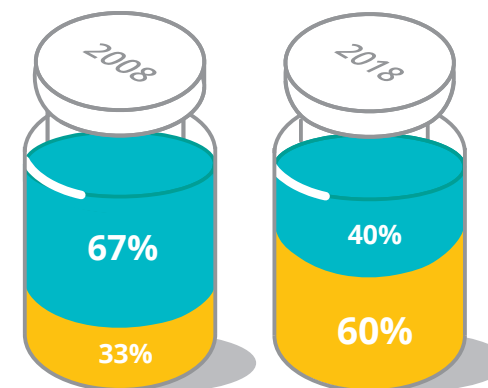

Натуральний вираз
2008 та 2018 рр., %

Грошовий вираз,
2008 та 2018 рр., %

Безрецептурні
Рецептурні

В структурі ринку простежується тенденція до зростання частки рецептурних та високовартісних препаратів

НАЙПОПУЛЯРНІШІ ЛІКИ В УКРАЇНІ

Лідери аптечних продажів ЛЗ,

2016–2018 рр., місце в рейтингу за обсягом продажів

Сфера застосування
(АТС першого рівня)

3%
загального обсягу роздрібних продажів ЛЗ припадає на ТОП-5 найменувань

ЛІДЕРИ АПТЕЧНОГО РИНКУ

ТОП-10 компаній за обсягами аптечних продажів товарів «аптечного кошика», частка від ринку, 2018 р., % (грошовий вираз)

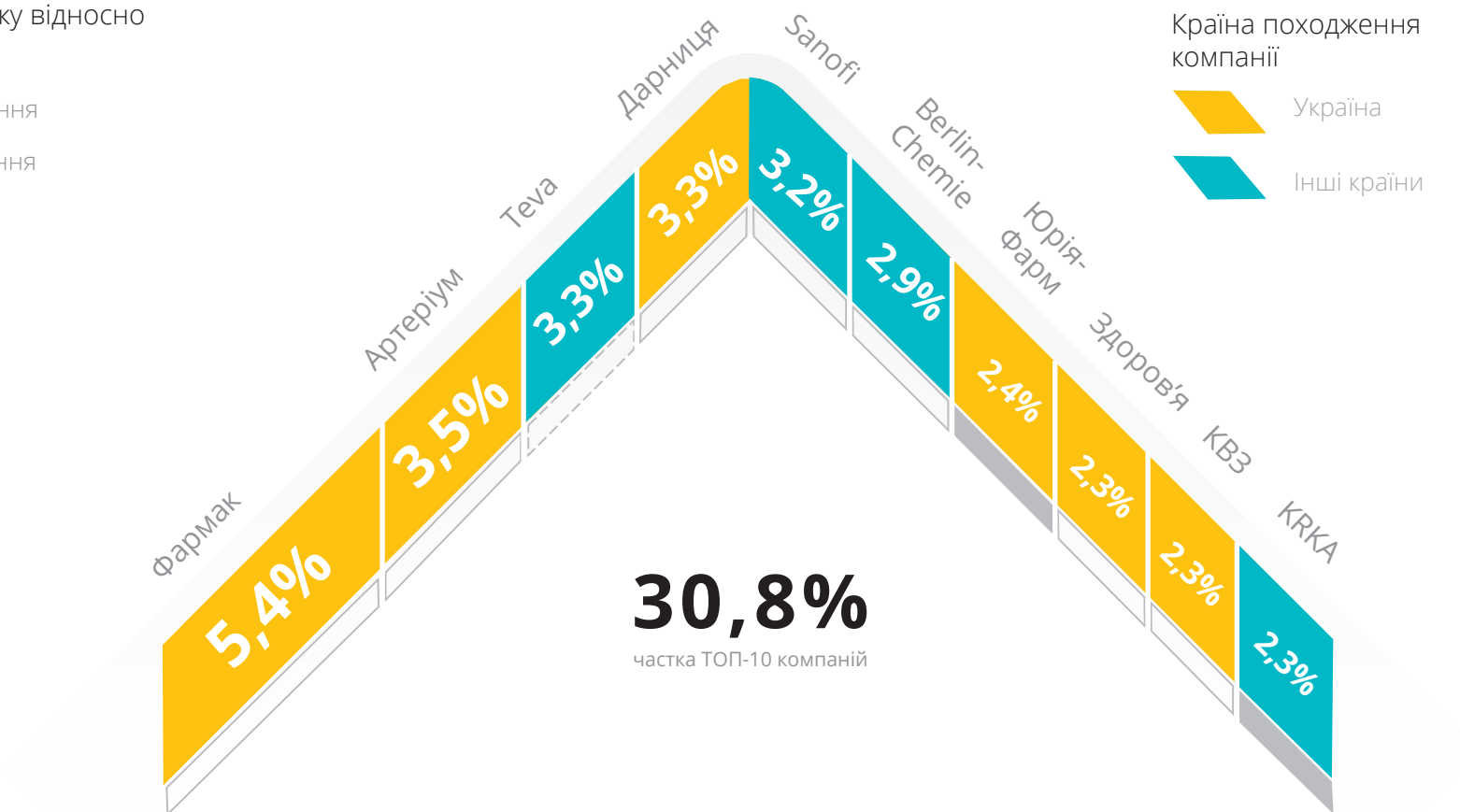
Ринок аптечних продажів висококонкурентний, частка ТОП-20 компаній становить 47%, вона майже порівну розподілена між національними та іноземними виробниками

Зміна частки ринку відносно минулого року

- Збільшення
- Зменшення
- Без змін

Країна походження компанії

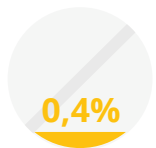
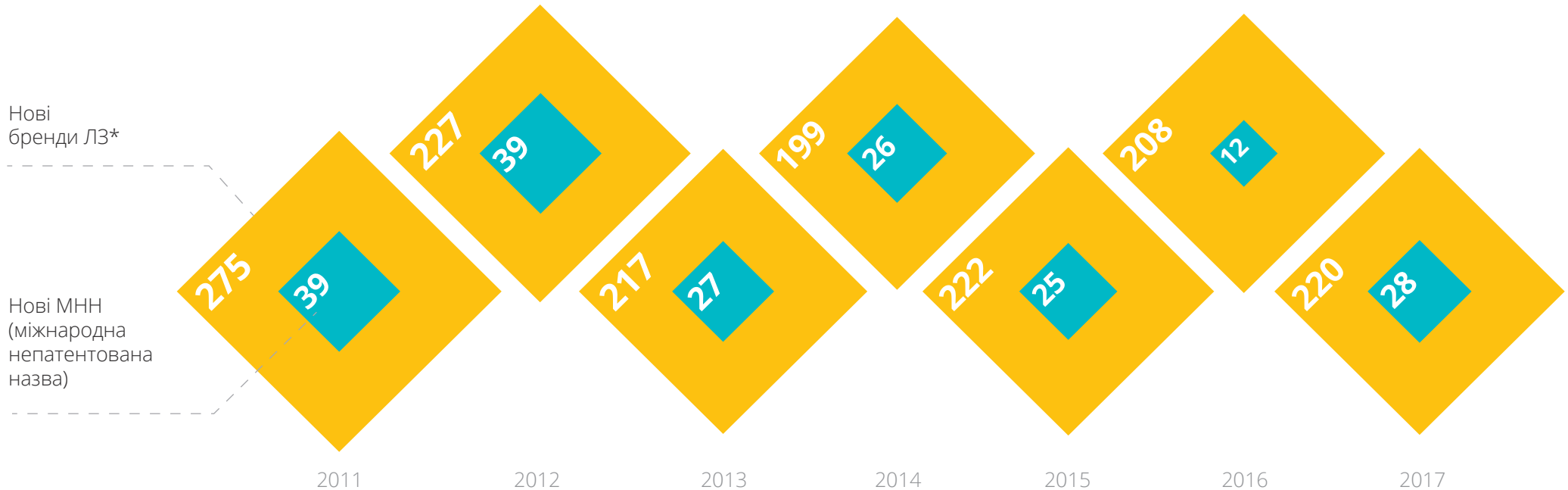
- Україна
- Інші країни

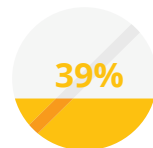
ЗАПУСК НОВИХ ЛІКІВ

Динаміка кількості лончів, 2011–2017 рр., шт.

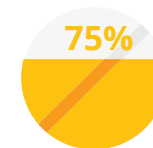
Кількість нових брендів, що виводяться фармкомпаніями на ринок України, в кризові роки майже не змінилася, проте кількість виходу нових МНН суттєво зменшилася

Частка лончів на аптечному ринку ЛЗ, 2017 р., у грошовому виразі

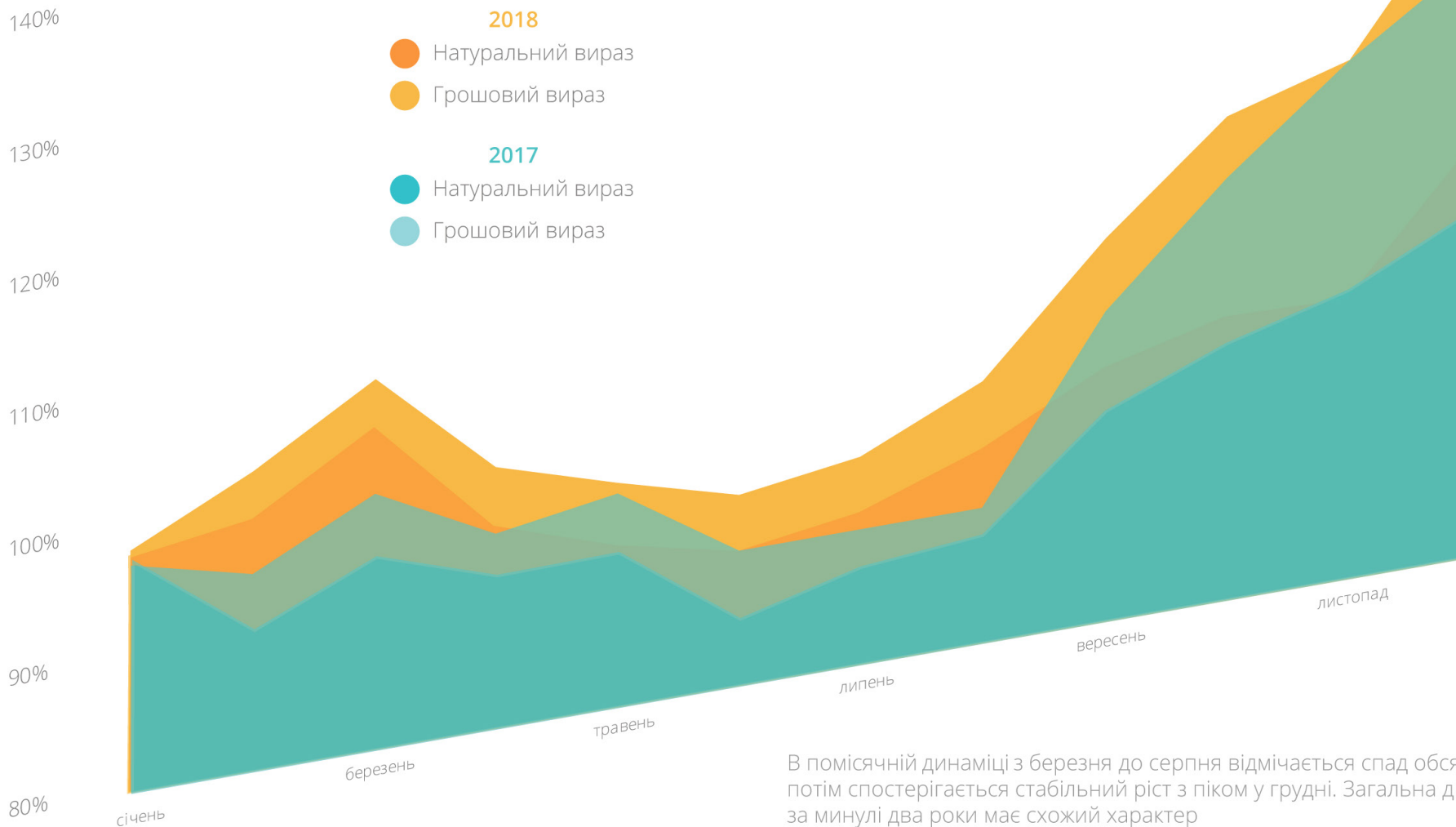
Частка вітчизняних виробників у структурі лончів, середнє за 2013–2017 рр., у грошовому виразі

Частка рецептурних препаратів у структурі лончів, середнє за 2013–2017 рр., у грошовому виразі

СЕЗОННІСТЬ АПТЕЧНИХ ПРОДАЖІВ

Обсяг продажу ЛЗ в аптечному сегменті,
2017–2018 рр., % відносно січня відповідного року

В помісячній динаміці з березня до серпня відмічається спад обсягу продажів ЛЗ, потім спостерігається стабільний ріст з піком у грудні. Загальна динаміка торгівлі за минулі два роки має схожий характер

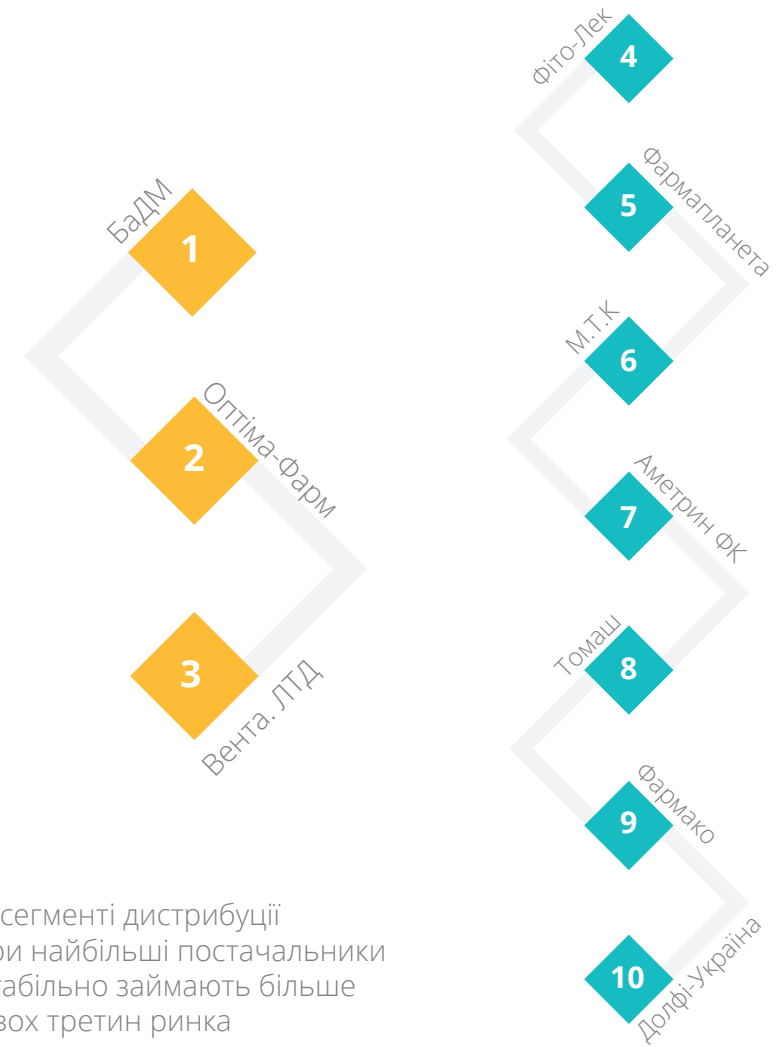

ОПТОВА МЕРЕЖА АПТЕЧНОГО СЕГМЕНТА

Частка ТОП-3 дистриб'юторів у поставці товарів «аптечного кошика», січень 2017 – грудень 2018, %

ТОП-10 дистриб'юторів товарів «аптечного кошика», грудень 2018

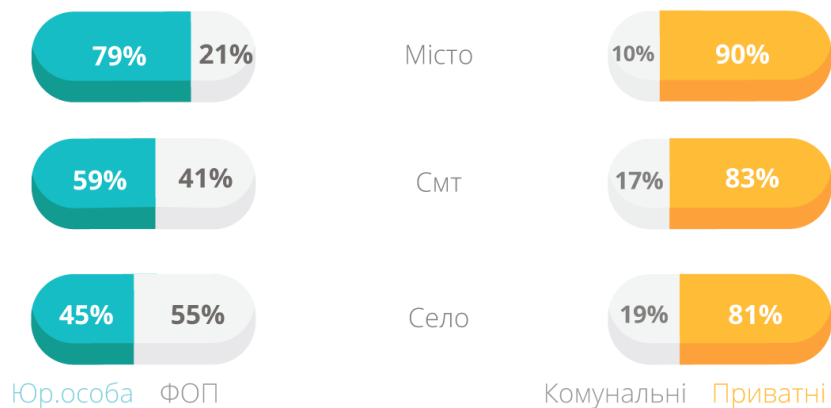
У сегменті дистрибуції три найбільші постачальники стабільно займають більше двох третин ринка

СТРУКТУРА АПТЕЧНОГО РЕТЕЙЛУ

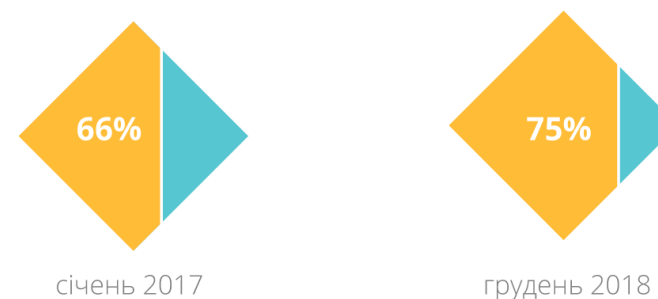
Розподіл аптечних мереж за розмірами,
2015 та 2019 рр., станом на 1 січня, %

Структура торговельних точок за населеними пунктами станом на 01.01.2019, %

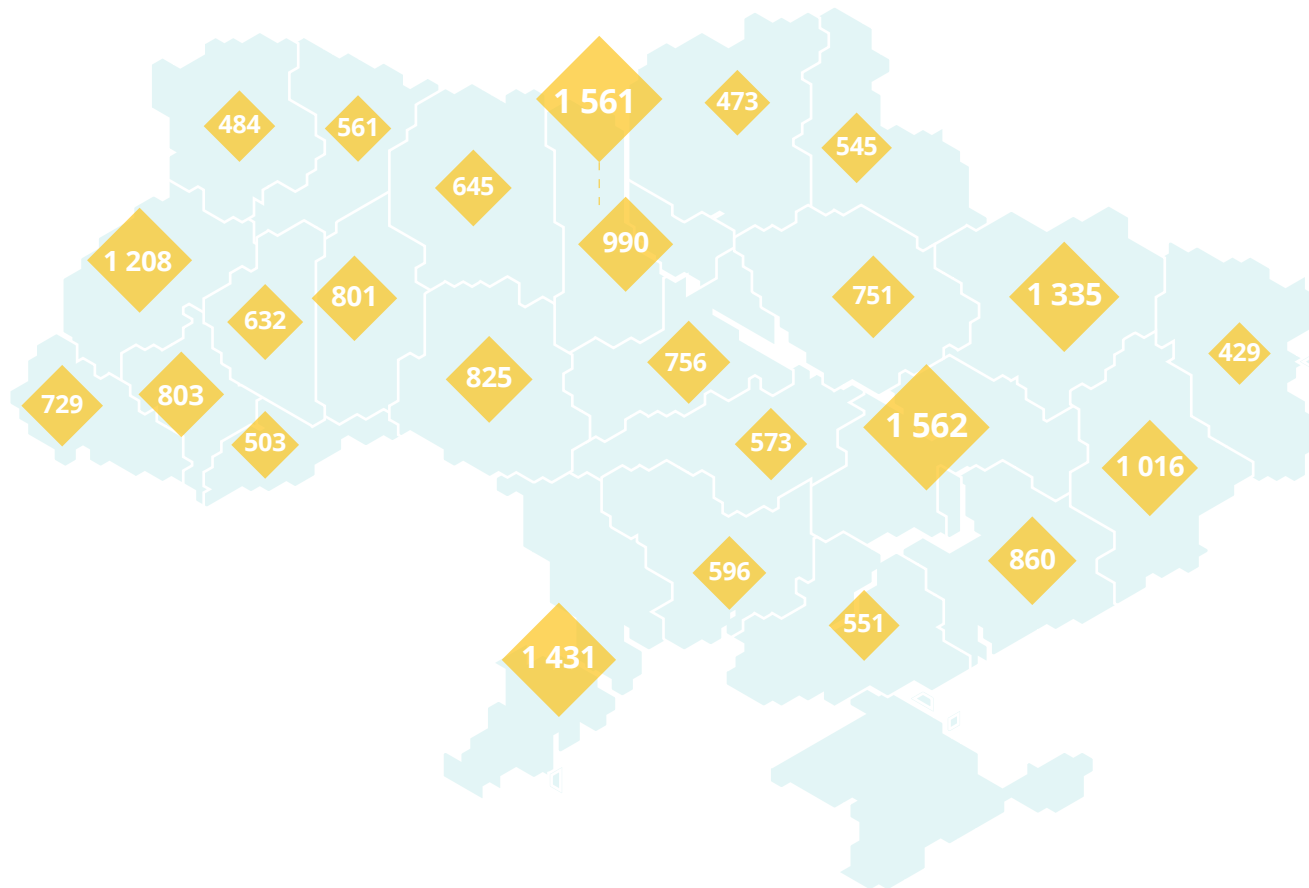
Частка ТОП-100 аптечних мереж, 2017-2018 рр., % (грошовий вираз)

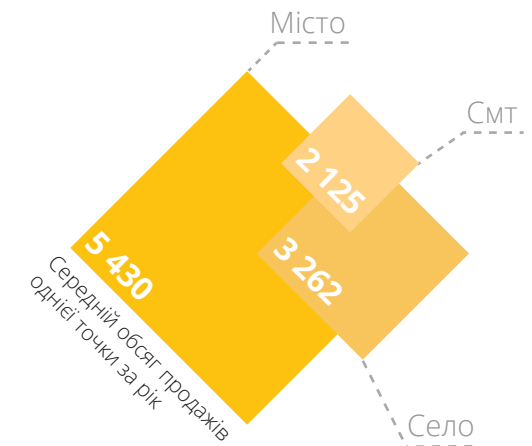
ІНФРАСТРУКТУРА АПТЕЧНОЇ ТОРГІВЛІ

Кількість торгових точок в областях України
станом на 01.01.2019 р.

Продажі на одну ТТ в місті очікувано є найбільшими. Водночас продажі на одну точку в селі перевищують відповідні у смт

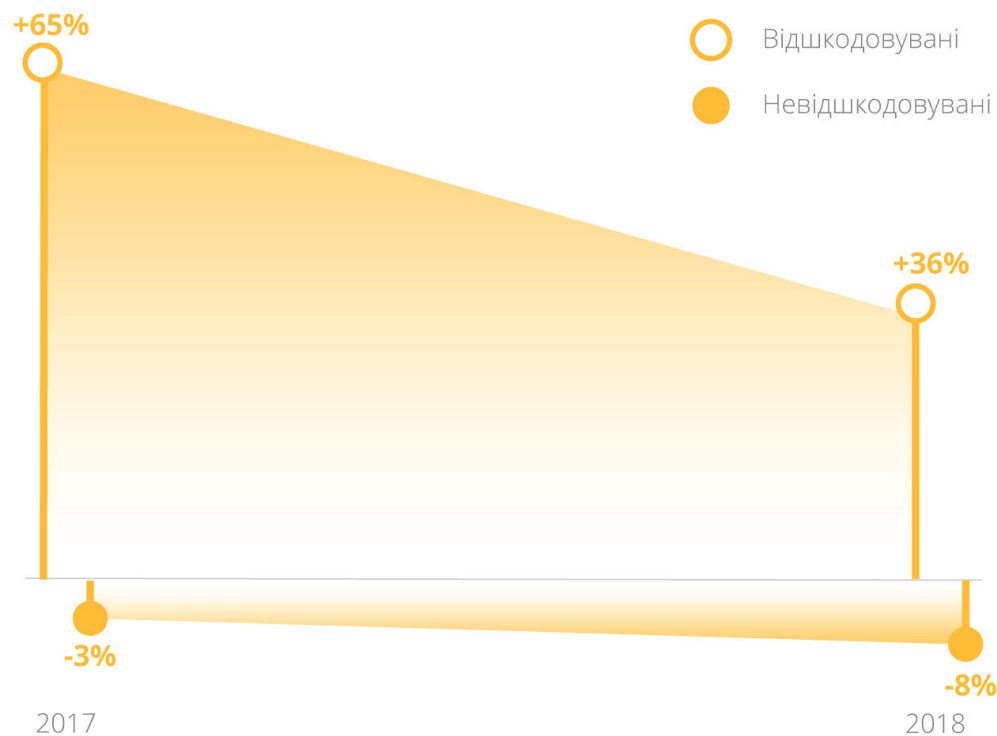

Обсяг продажів точок в розрізі населених пунктів, 2018 р., тис. грн

ПРОГРАМА «ДОСТУПНІ ЛІКИ»

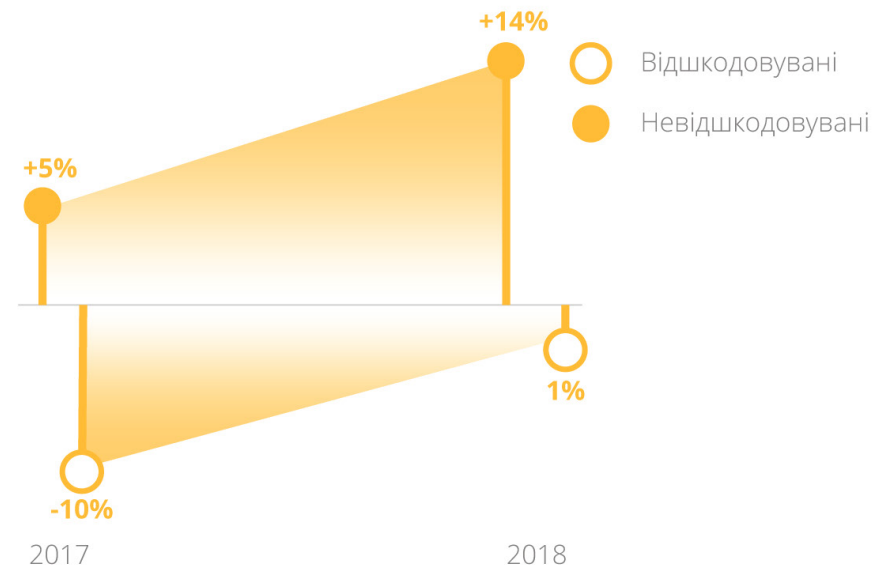
Динаміка аптечних продажів ЛЗ із переліку МНН, 2017–2018 рр., у натуральному вираженні DDD, % відносно минулого року*

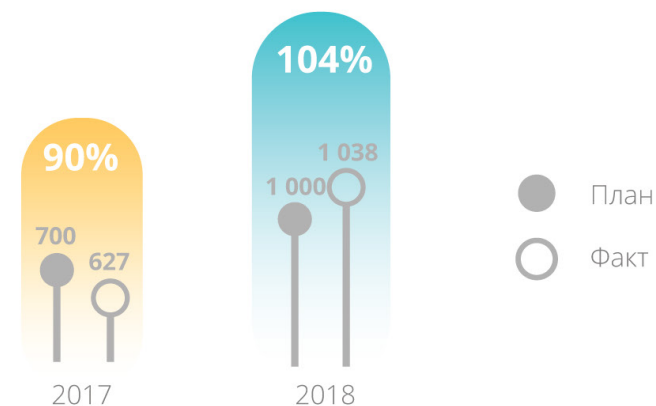
У 2018 р. програма сприяла зростанню споживання ЛЗ, вартість яких повністю або частково відшкодовується державою

Ціни на відшкодовувані препарати стабілізувалися, а на невідшкодовувані продовжують зростати

Динаміка середньозваженої вартості однієї DDD, ЛЗ із переліку МНН, 2017–2018 рр., %*

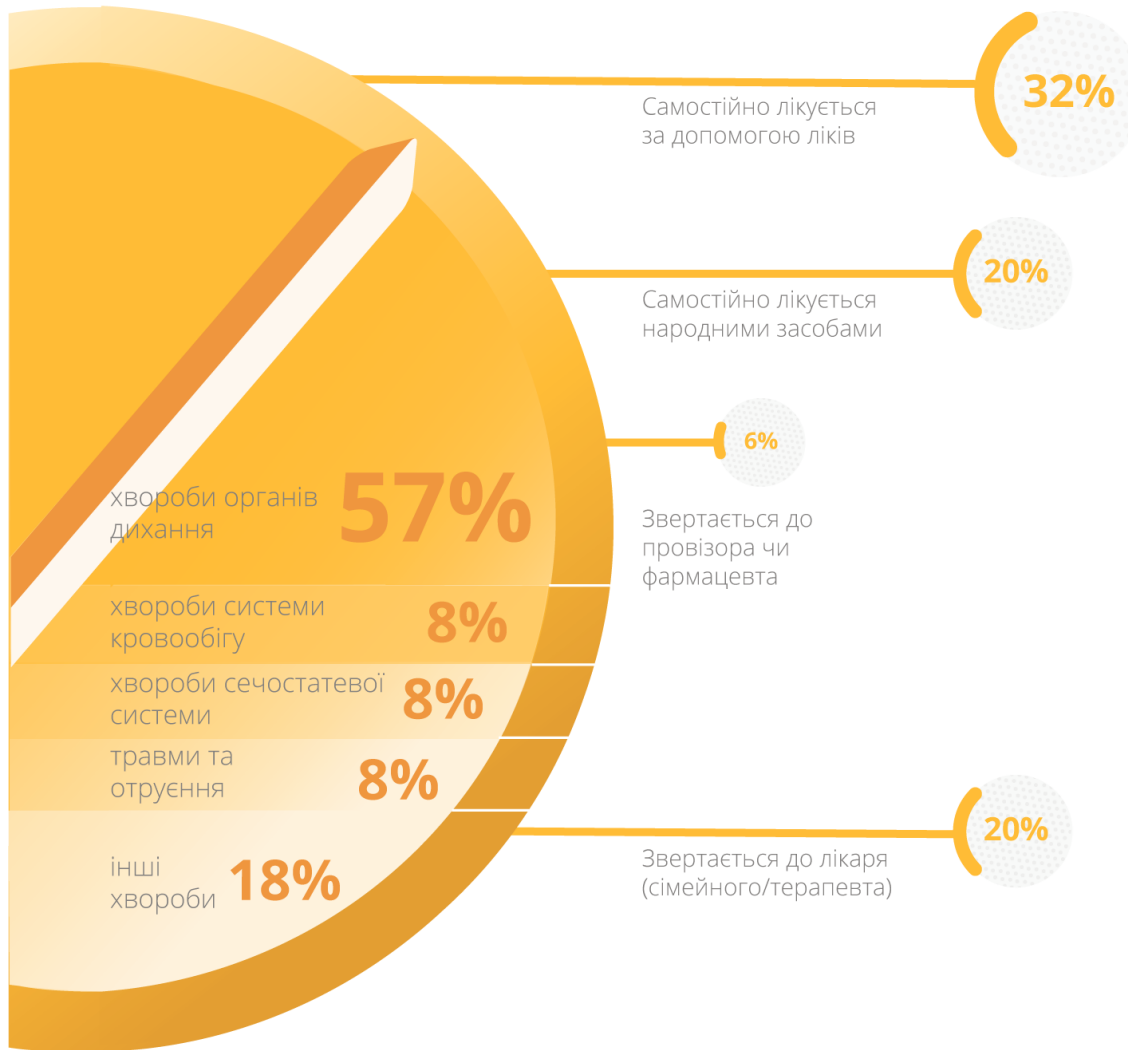
Рівень фінансування програми, 2017–2018 рр., % (млн грн)

ЯК ЛІКУЄТЬСЯ УКРАЇНЕЦЬ

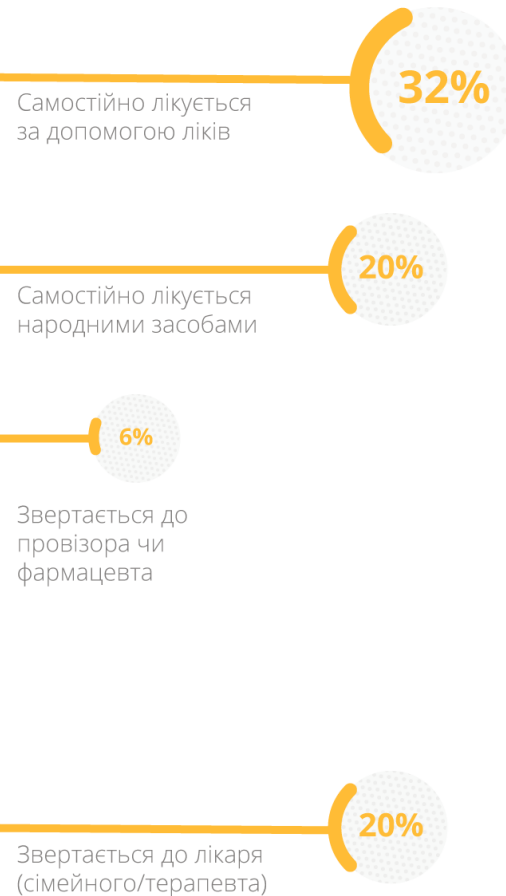
Чим хворіє?

2017 р., % від загальної к-ті вперше зареєстрованих випадків захворювань

До кого звертається?

вірогідність, %

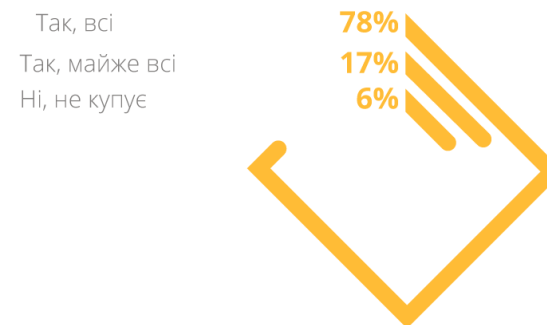
ТОП-100 ЛЗ за важливістю,

аптечний ринок, I-III кв. 2016 р., % (грошовий вираз)

Чому уникає звернення до лікаря?

Купує всі прописані препарати? (амбулаторне лікування)

Вирішальні, рятують життя

21%
Життєво необхідні

Ефективні, не вирішальні

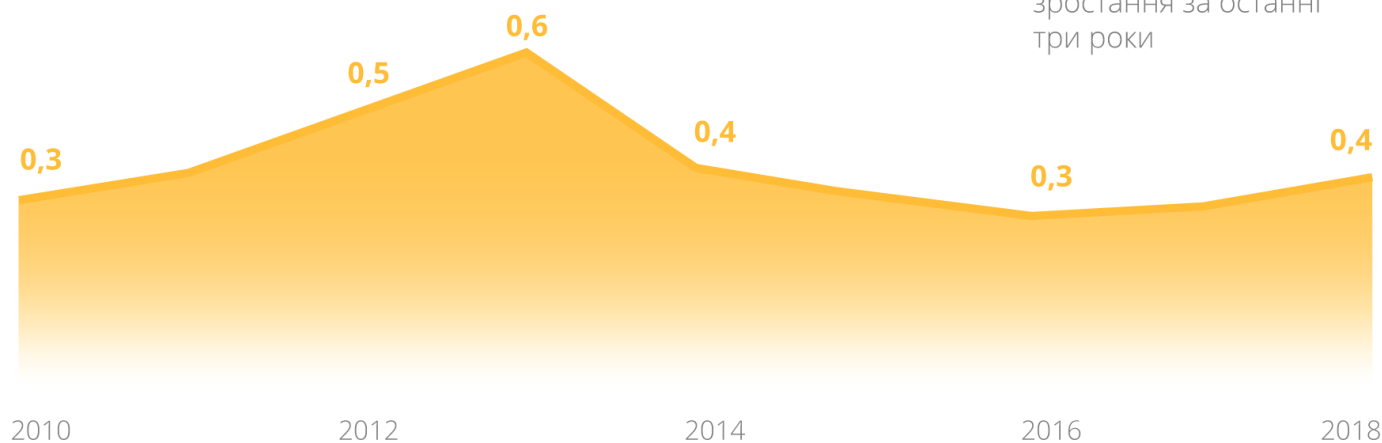
29%
Необхідні

Допоміжні, можна відмовитися

50%
Несуттєві

ДИНАМІКА ГОСПІТАЛЬНОГО РИНКУ

Обсяг госпітального ринку ЛЗ,
2010–2018 рр., млрд дол. США

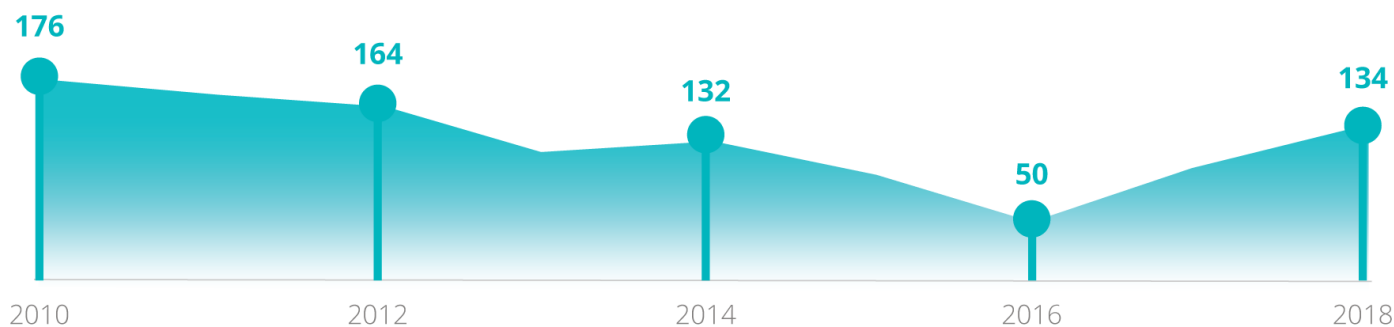
+7%

середньорічний темп зростання за останні три роки

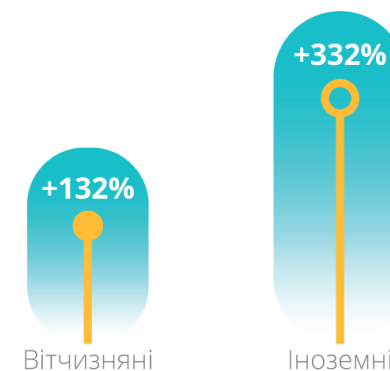
Основною причиною зниження закупівель ЛЗ є девальвація гривні, що призвела до підвищення вартості препаратів, особливо іноземного виробництва

Нині розвиток госпітального ринку ЛЗ багато в чому визначає динаміка тендерних закупівель в системі електронних торгів ProZorro

Обсяг госпітальних закупівель ЛЗ,
2010–2018 рр., млн упаковок

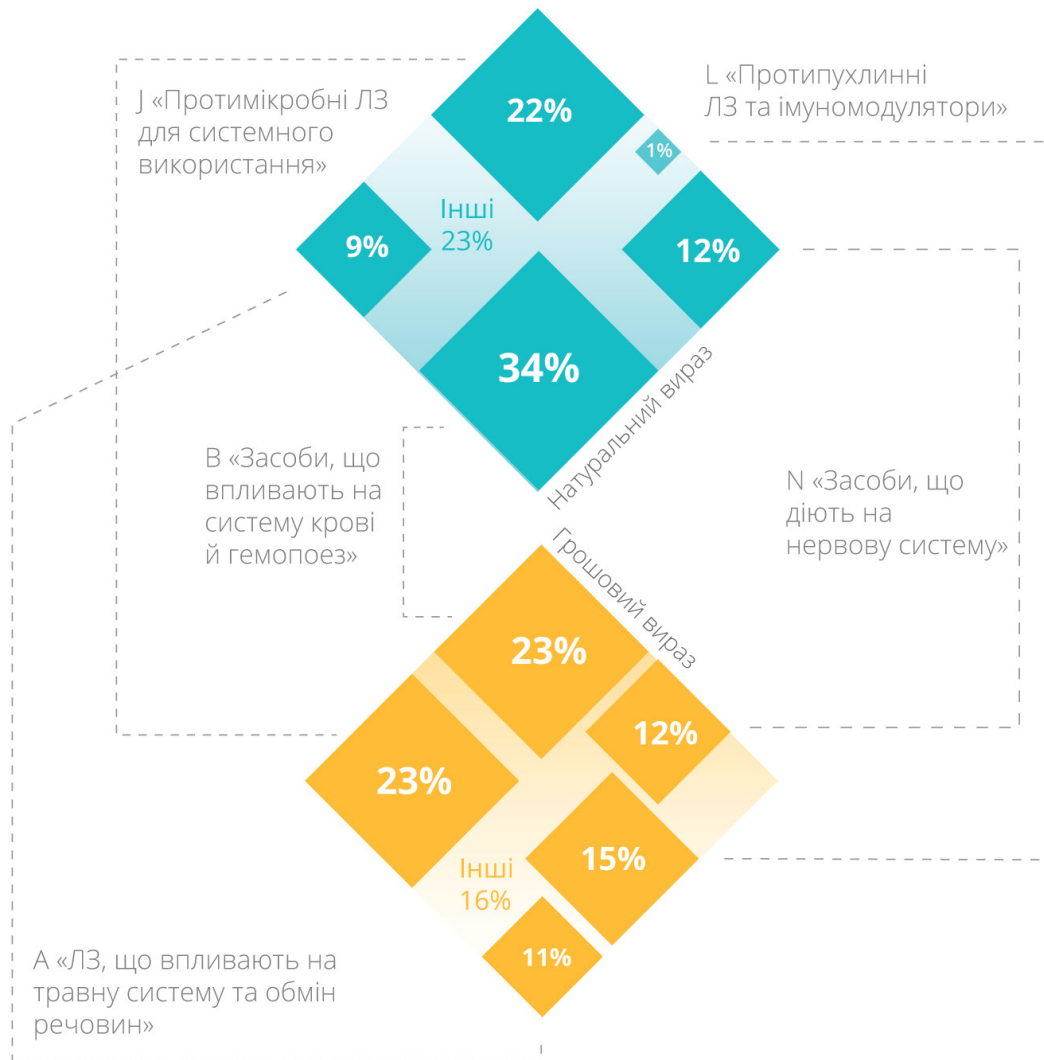

Динаміка середньозваженої ціни ЛЗ, 2012–2018 рр., %

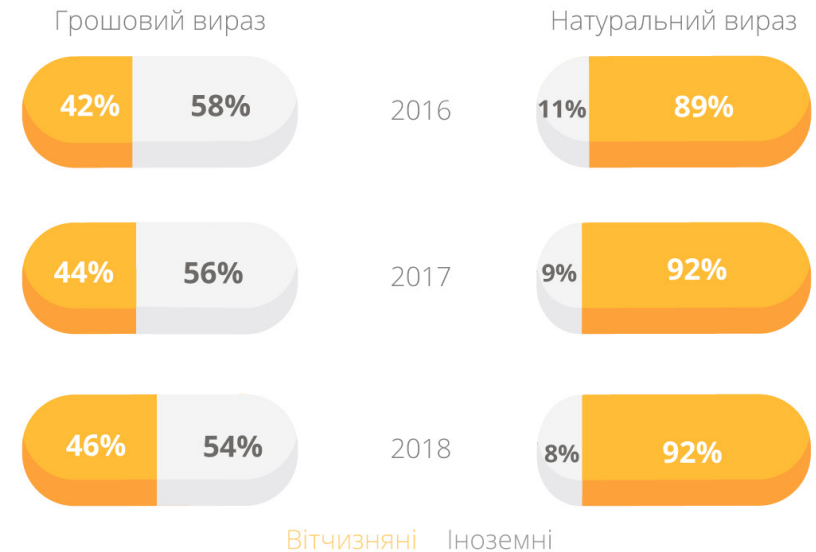

СТРУКТУРА ГОСПІТАЛЬНОГО РИНКУ

Питома вага ЛЗ в розрізі АТС-груп, 2018 р., %*

Структура госпітальних поставок ЛЗ, 2016–2018 рр., %

У структурі госпітальних поставок ЛЗ в розрізі препаратів українського та іноземного виробництва відзначається тенденція до збільшення частки вітчизняних лікарських засобів як в грошовому, так і в натуральному виразі

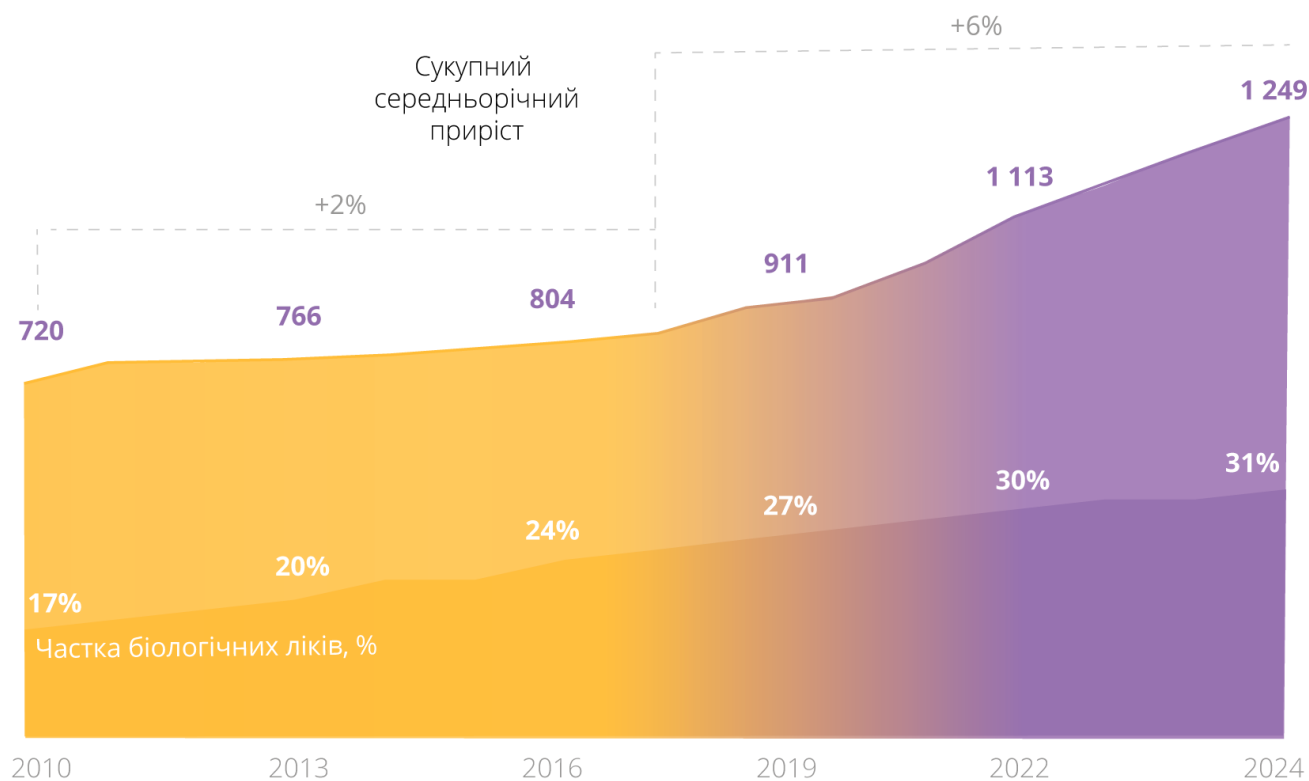
Джерело: Щотижневик АПТЕКА 21

*АТС — міжнародна система класифікації ЛЗ

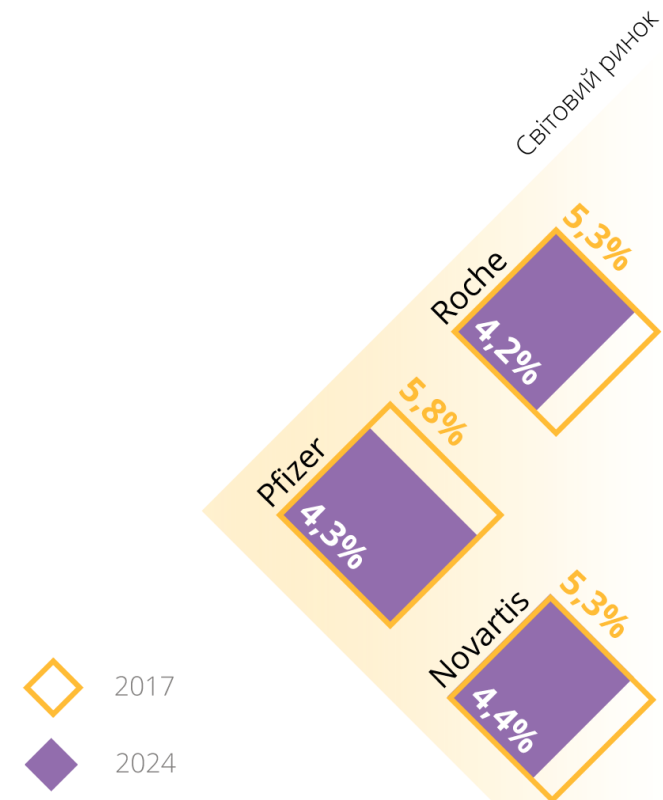
СВІТОВИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ РИНОК

Обсяг світових продажів ЛЗ, 2010–2024 рр., млрд дол. США*

Очікується, що сукупний середньорічний приріст ринку за 2017–2024 роки буде суттєво вищим за попередній аналогічний період. Основою росту виступатиме збільшення продажів рецептурних ліків

Найбільші гравці ринку, частка продажів від світових, 2017 та 2024 рр., %**

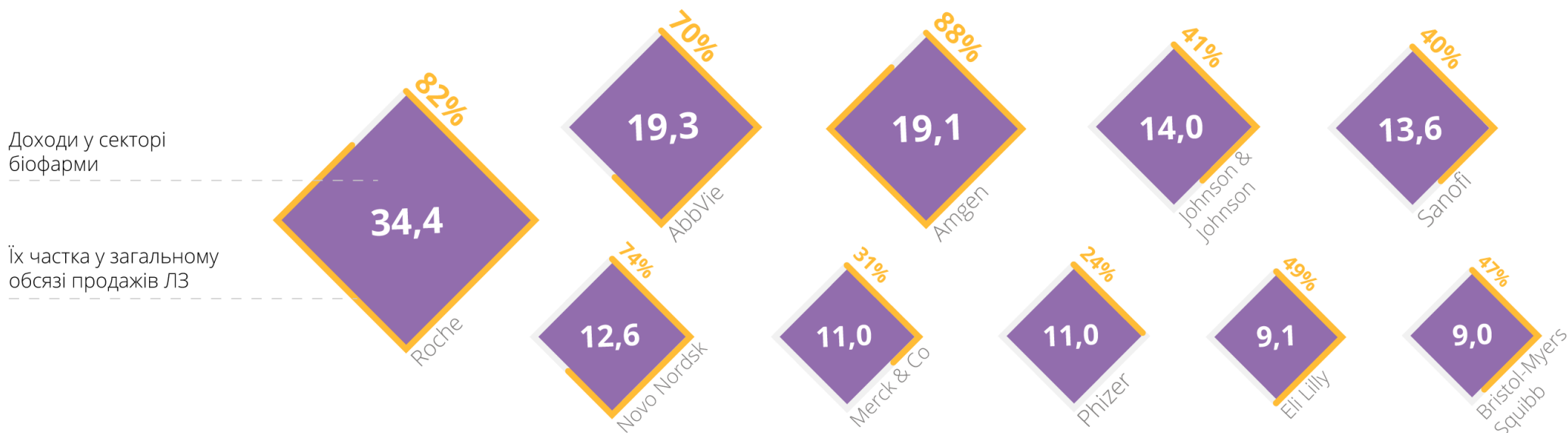
Очікується зменшення ролі лідерів ринку, конкуренція продовжуватиме зростати

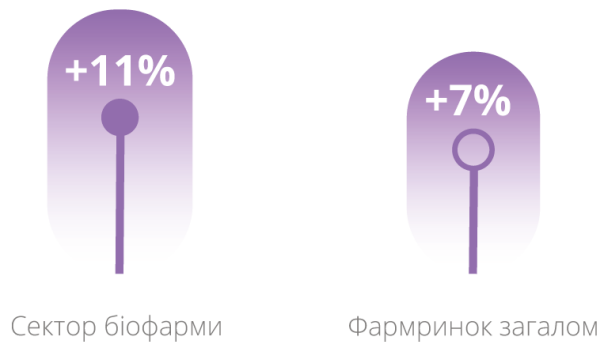
РОЗВИТОК БІОФАРМАЦЕВТИКИ

Світові лідери у секторі біофарми, 2017 р., млрд дол., %*

Біофармацевтика, виробництво ліків шляхом отримання складних макромолекул, що ідентичні наявним у живих організмах, починає відігравати все більшу роль у доходах провідних фармвиробників

Прогнозний сукупний середньорічний темп приросту, 2018–2024 рр., %

Кількість схвалених FDA біологічних ліків, 2003–2017 рр., шт. за період

РОЗРОБКА НОВИХ ЛІКІВ

Продуктивність витрат фармкомпаній на R&D,

кількість нових ліків на один млрд дол. інвестицій приватних компаній у R&D, ціни 2014 року

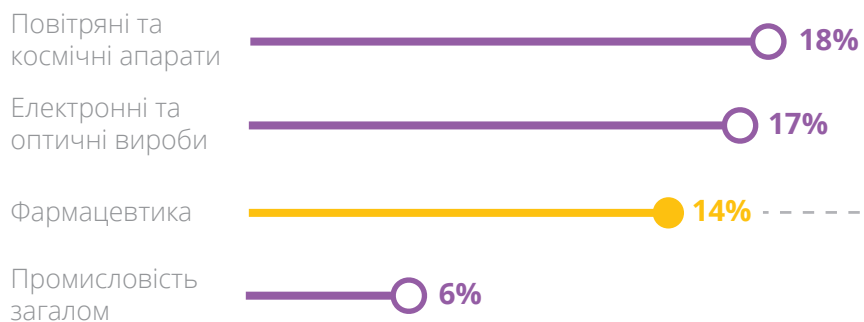

Зниження продуктивності R&D витрат викликане зростанням вартості розробки нових лікарських засобів

Найбільше на R&D витрачають фармацевтичні корпорації США і Японії

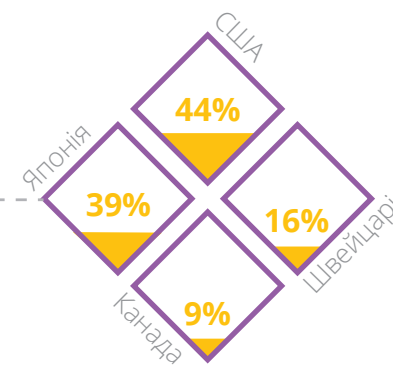
Інтенсивність R&D за галузями,

частка R&D у доданій вартості, 2014 або найближчий рік, %*

Інтенсивність R&D у фармацевтиці,

частка R&D у доданій вартості галузі, 2014 або найближчий рік, %

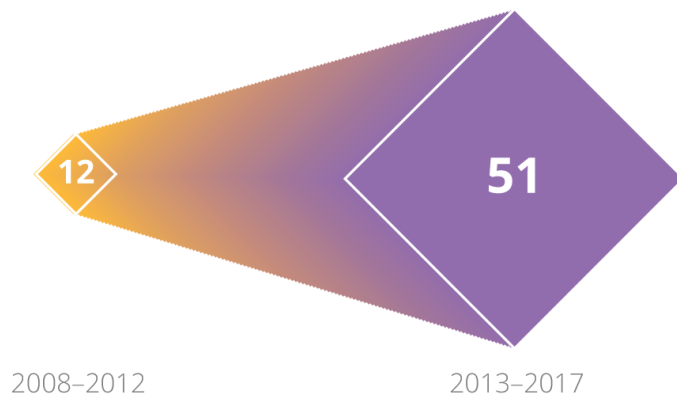
РЕЄСТРАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Середній період реєстрації ЛЗ, 2017 р., днів

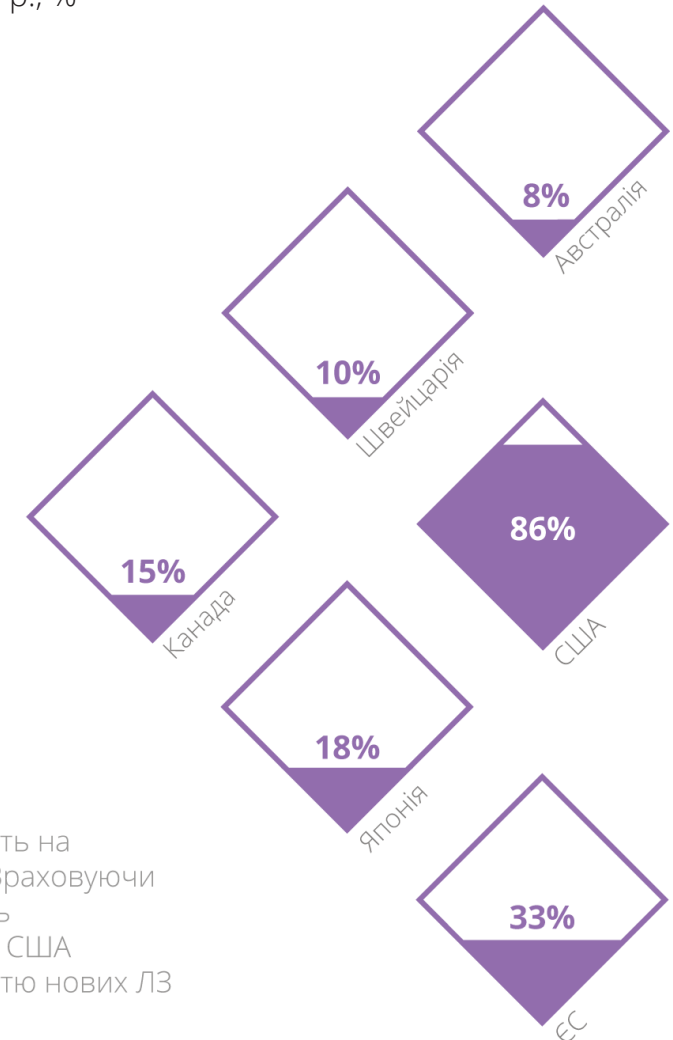

Кількість нових ЛЗ,

zareєстровано нових активних речовин у
зазначених вище країнах, 2008–2017 рр., шт.

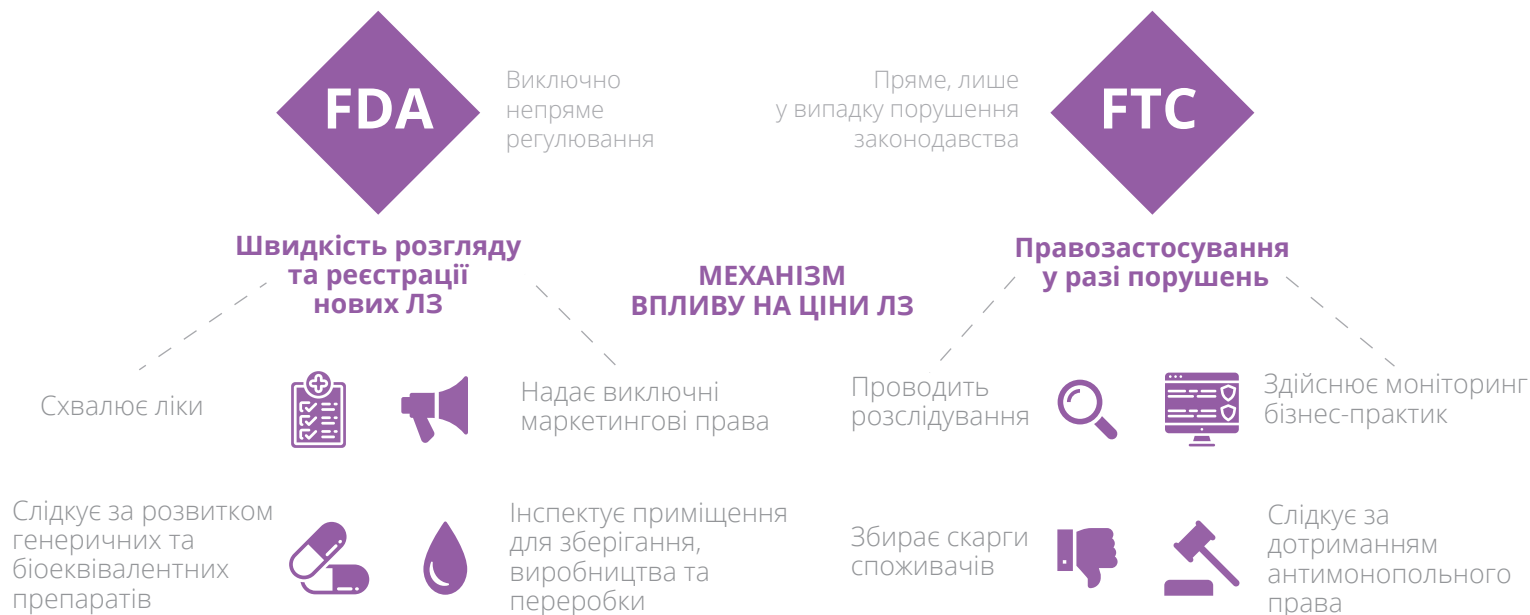
Доступність нових ЛЗ по країнах, ЛЗ, що були затверджені вперше або менш ніж за місяць після першої реєстрації в іншій країні із загальної кількості zareєстрованих, 2017 р., %

Все більше ЛЗ виходить на міжнародний ринок. Враховуючи обсяг ринку та легкість процедури реєстрації, США є лідером за доступністю нових ЛЗ

РЕГУЛЮВАННЯ ФАРМРИНКУ

Повноваження уряду США щодо регулювання цін на ЛЗ, 2018 р.*

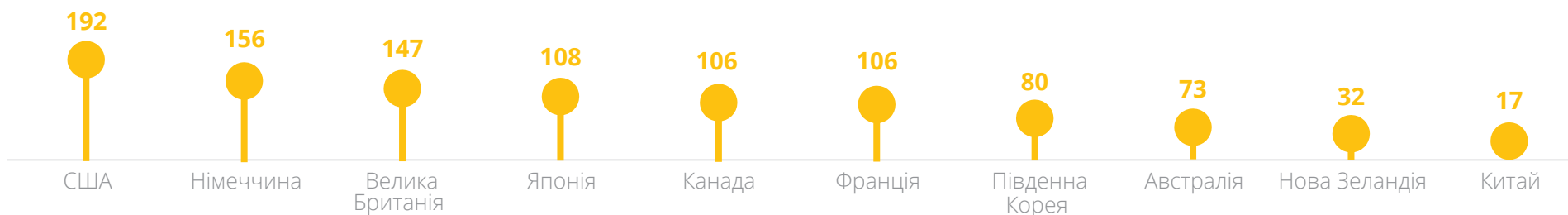
У США ціни на ЛЗ значною мірою не регулюються

Американське антимонопольне законодавство дозволяє законним монополістам, а тим більше іншим учасникам ринку вільно встановлювати ціни

Законодавці вважають, що регулювання знижує стимули до конкуренції та інновацій. Як результат за кількістю нових ліків США суттєво випереджає інші країни

Кількість нових ЛЗ по країнах,

нові ЛЗ, що були вперше зареєстровані, 2011–2017 рр., шт.

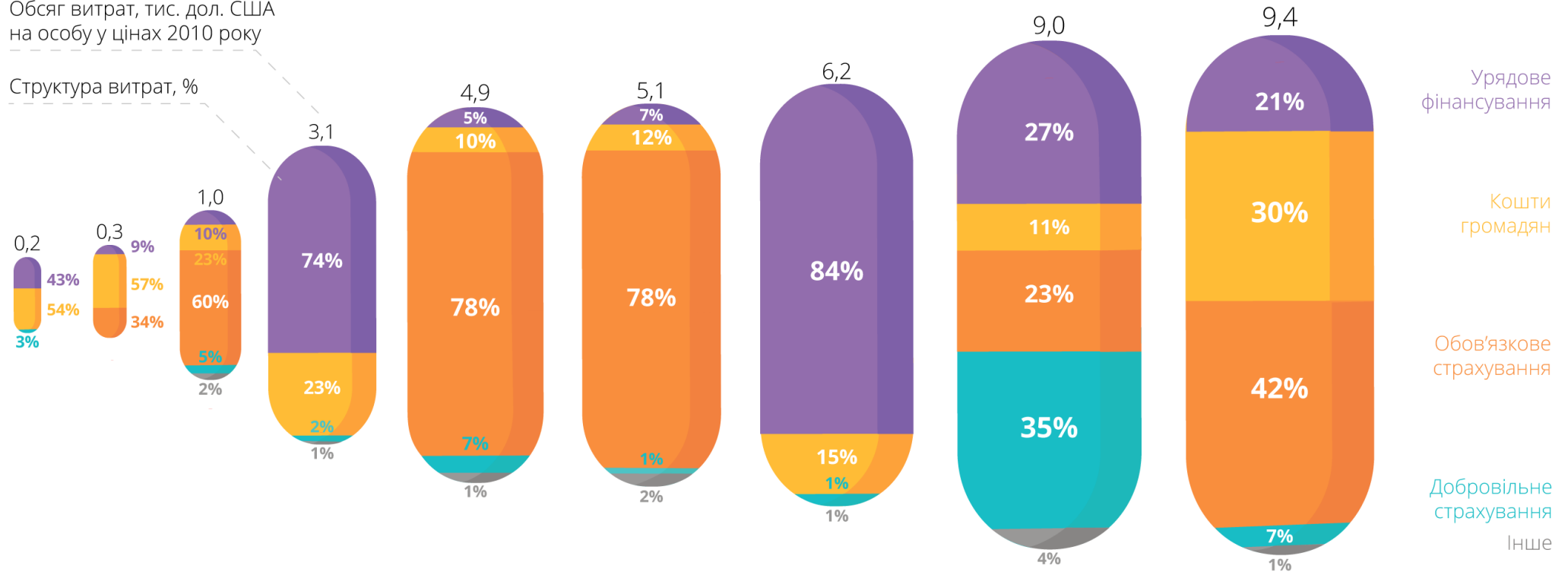

СИСТЕМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Розподіл фінансування охорони здоров'я та очікувана тривалість життя,
2016 р. або найближчий

Обсяг витрат, тис. дол. США
на особу у цінах 2010 року

Структура витрат, %

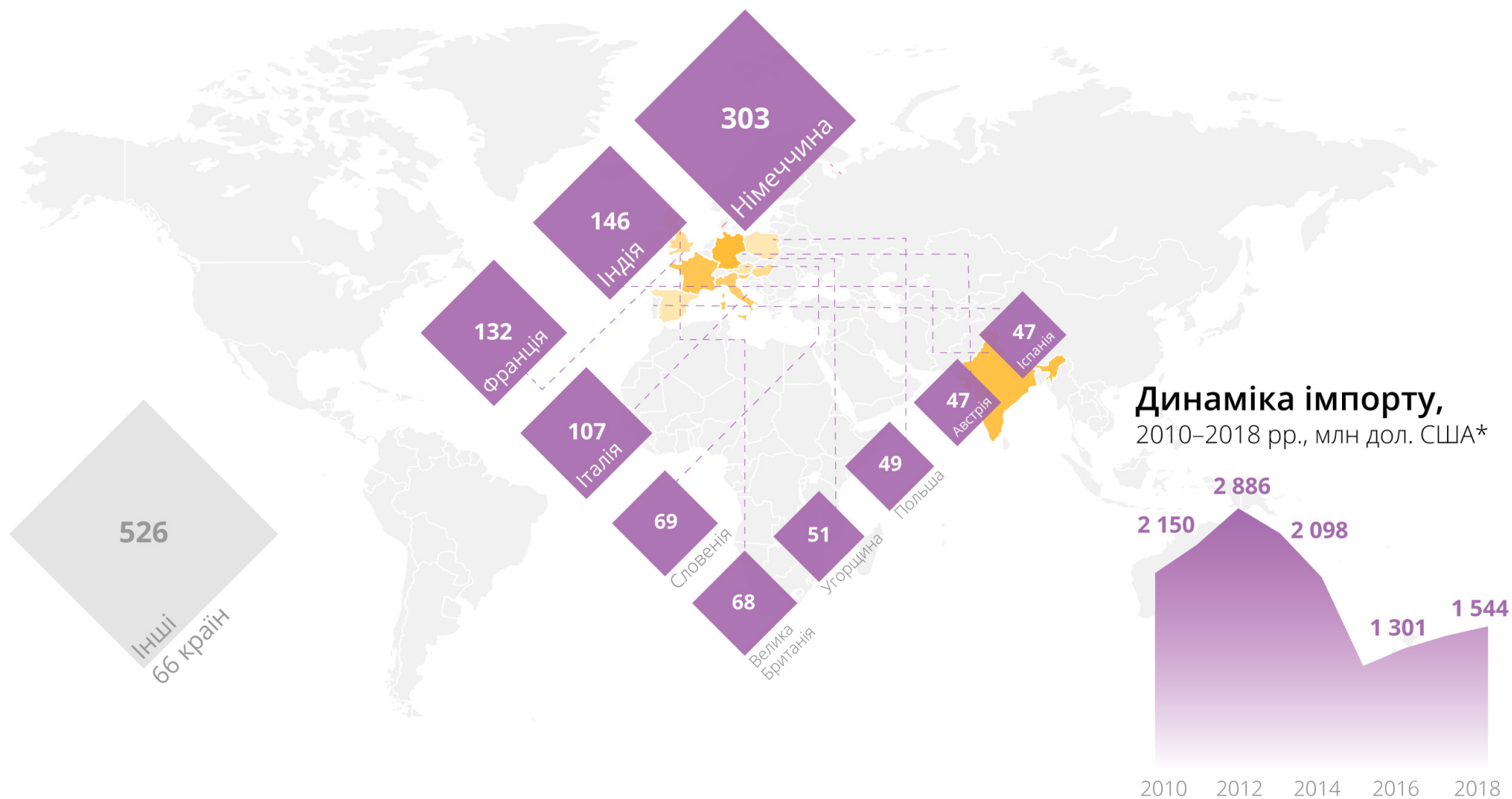
Україна Албанія Польща Італія Франція Німеччина Швеція США* Швейцарія

Очікувана тривалість
життя, років

ІМПОРТ ЛІКІВ В УКРАЇНУ

ТОП-10 напрямів імпорту ліків в Україну,
2018 р., млн дол. США

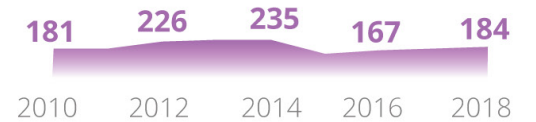

ЕКСПОРТ ЛІКІВ З УКРАЇНИ

ТОП-10 напрямів експорту ліків з України,
2018 р., млн дол. США

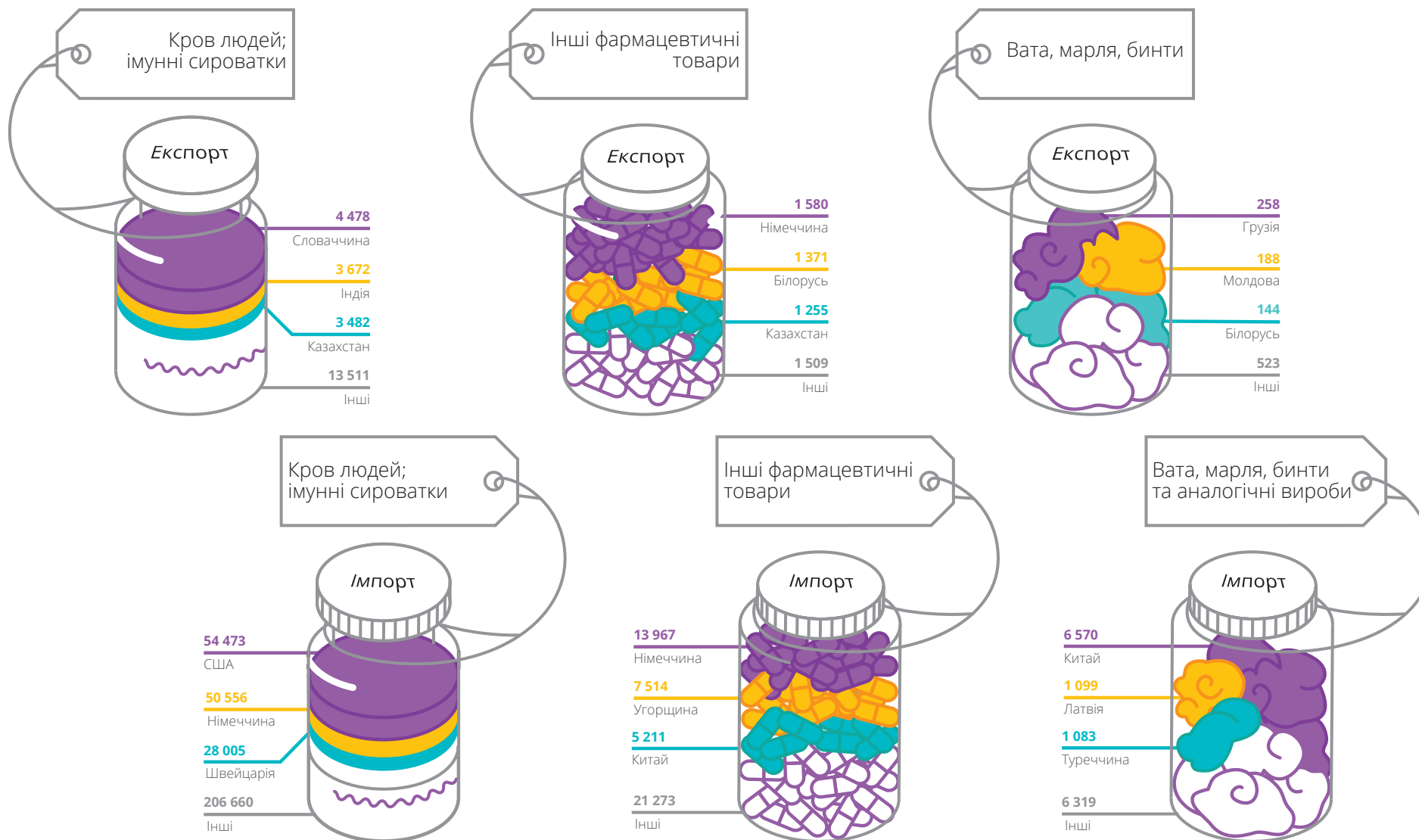

Динаміка експорту,
2010–2018 рр., млн дол. США*

ТОРГІВЛЯ ІНШОЮ ФАРМПРОДУКЦІЄЮ

Основні країни-партнери, 2018 р., тис. дол. США

ДЖЕРЕЛА

- Благодійний фонд «Пацієнти України», дослідження «Безкоштовна медицина» (Пацієнти України)
- Всесвітня організація охорони здоров'я (ВОЗ)
- Державна служба статистики України (Держстат)
- Державна служба України з лікарських засобів та контролю (Держлікслужба)
- ДП «Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України» (ДЕЦ МОЗ)
- Закон України від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР «Про лікарські засоби»
- Наказ МОЗ України від 26.08.2005 № 426 «Про затвердження Порядку проведення експертизи реєстраційних матеріалів на лікарські засоби, що подаються на державну реєстрацію (перереєстрацію), а також експертизи матеріалів про внесення змін до реєстраційних матеріалів протягом дії реєстраційного посвідчення»
- Наказ МОЗ України 15.04.2015 № 220 «Про взаємодію Міністерства охорони здоров'я України та ДП «Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України»
- Постанова КМУ від 26 травня 2005 р. № 376 «Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів і розмірів збору за їх державну реєстрацію (перереєстрацію)»
- Щотижневик АПТЕКА
  - 1 Щотижневик АПТЕКА № 3 (824) 23 січня 2012 р.
  - 2 Щотижневик АПТЕКА № 8 (829) 27 лютого 2012 р.
  - 3 Щотижневик АПТЕКА № 4 (875) 28 січня 2013 р.
  - 4 Щотижневик АПТЕКА № 10 (881) 11 березня 2013 р.
  - 5 Щотижневик АПТЕКА № 5 (926) 3 лютого 2014 р.
  - 6 Щотижневик АПТЕКА № 11 (932) 17 березня 2014 р.
  - 7 Щотижневик АПТЕКА № 3 (974) 26 січня 2015 р.
  - 8 Щотижневик АПТЕКА № 9 (980) 9 березня 2015 р.
  - 9 Щотижневик АПТЕКА № 2 (1023) 25 січня 2016 р.
  - 10 Щотижневик АПТЕКА № 13 (1034) 11 квітня 2016 р.
  - 11 Щотижневик АПТЕКА № 2 (1073) 23 січня 2017 р.
  - 12 Щотижневик АПТЕКА № 7 (1078) 27 лютого 2017 р.
  - 13 Щотижневик АПТЕКА № 22 (1093) 12 червня 2017 р.
  - 14 Щотижневик АПТЕКА № 3 (1124) 22 січня 2018 р.
  - 15 Щотижневик АПТЕКА № 5 (1126) 5 лютого 2018 р.
  - 16 Щотижневик АПТЕКА № 12 (1133) 26 березня 2018 р.
  - 17 Щотижневик АПТЕКА № 27 (1148) 16 липня 2018 р.
  - 18 Щотижневик АПТЕКА № 2 (1173) 21 січня 2019 р.
  - 19 Щотижневик АПТЕКА № 3 (1174) 28 січня 2019 р.
  - 20 Щотижневик АПТЕКА № 4 (1175) 4 лютого 2019 р.
  - 21 Щотижневик АПТЕКА № 5 (1176) 11 лютого 2019 р.
  - 22 Щотижневик АПТЕКА № 9 (1180) 11 березня 2019 р.
  - 23 Щотижневик АПТЕКА № 10 (1181) 18 березня 2019 р.
- AEQUO Law Firm (AEQUO Law Firm)
- ClinicalTrials.gov
- DBS Bank (DBS)
- EudraGMDP database (EudraGMDP)
- European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)
- Evaluate Ltd. (Evaluate)
- Export.gov
- Federal Trade Commission (FTC)
- Food and Drug Administration (FDA)
- International Federation of Pharmaceutical Manufacturers & Associations (IFPMA)
- International Trade Centre (ITC)
- Lichtenberg F. R.: How many life-years have new drugs saved? A 3-way fixed-effects analysis of 66 diseases in 27 countries, 2000-2013 (Lichtenberg F. R.)
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)
- Pharmaceutical Research and Manufacturers of America (PhRMA)
- The Centre for Innovation in Regulatory Science (CIRS)
- Verband der forschenden pharmazeutischen Firmen der Schweiz (Interpharma)

АВТОР ДОВІДНИКА

TOP LEAD

office@toplead.com.ua
toplead.com.ua

АНАЛІТИЧНИЙ ПАРТНЕР

BusinessViews

BUSINESSVIEWS

info@businessviews.com.ua
businessviews.com.ua

ЗАВАНТАЖ
ЕЛЕКТРОННУ
ВЕРСІЮ

DISCLAIMER

Це дослідження виконано винятково з метою інформування користувачів. Ми доклали всіх зусиль, щоб представлена в довіднику інформація була точною і актуальною. Попри те, що дане дослідження ретельно підготовлене фахівцями, воно може використовуватись лише для отримання загального уявлення про обговорюваний предмет. Інформація щодо лікарських засобів та будь-яка з ними пов'язана відображена тільки з метою ознайомлення і не може бути використана як настанова для діагностики або лікування. Не рекомендовано використовувати інформацію, яка міститься в дослідженні, для професійної консультації з конкретного питання або для винесення професійного судження. Дані зібрані та підготовлені в 2019 році

THE UKRAINIAN CHAMBER
OF COMMERCE AND INDUSTRY

Торгово-промислова палата України

вул. Велика Житомирська, 33
01601, Київ

ucc@ucc.org.ua

www.ucci.org.ua

Фарматевтична фірма «Дарниця»

вул. Бориспільська, 13
02093, Київ

info@darnitsa.ua

www.darnitsa.ua

AEQUO

AEQUO

вул. Московська 32/2, 15 поверх
БЦ Сенатор, Київ

lysenko@aequo.ua

aequo.ua

Правила
використання

Всі виключні майнові та немайнові права на довідник належать ТОВ «ТОП ЛІД». Невиконання правил використання цього довідника матиме наслідком відповідальність відповідно до законодавства України. Детальні правила використання за посиланням <https://businessviews.com.ua/ru/rules-pharmaceutical-industry-of-ukraine-2019/>
© ТОВ «ТОП ЛІД». Всі права захищені